

Pedagógiai Program

Cinkotai Huncutka Óvoda

Székhely: 1164. Budapest Vágás utca 54.
Telephely: 1164. Budapest Ostoros u. 6-8.
Telephely: 1164. Budapest Jövendő u. 2/b

2025.

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

CINKOTAI HUNCUTKA ÓVODA

Székhely: 1164. Budapest Vágás utca 54.
Telephely: 1164. Budapest Ostoros u. 6-8.
Telephely: 1164. Budapest Jövendő u. 2/b

Az intézmény OM azonosítója: 034612
Alapítója és fenntartója: Budapest Főváros XVI. Ker. Önkormányzat
1163. Budapest, Havashalom u. 43.

Az intézmény alaptevékenysége: óvodai nevelés

Az intézmény a szakértői bizottság véleménye alapján ellátja a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. tv. 4§25. pontja szerint: kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő, többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését.

Az óvoda igazgatója, a program benyújtója:	Markó Ágnes
Az intézmény kiemelt tevékenysége:	Érzelmi és környezeti nevelés
A program készítésében közreműködött:	Markó Ágnes igazgató Az intézmény nevelőtestülete
A programot szerkesztette:	Sebály Zsuzsanna

Tartalom

Az óvoda jellemző adatai	2
Jövőkép.....	5
1. Óvodánkról.....	6
1.1 Intézményi infrastruktúra	6
1.2 Tárgyi feltételek	6
1.3 Humánerőforrás ellátottság.....	6
1.4 Óvodánk nevelési filozófiája, értékrendje, alapelvei	6
1.5 Pozitív nevelés módszere.....	8
2. Az Óvodai nevelés cél és feladatrendszere	9
2.1 Az óvodai nevelés célja és feladatai.....	9
2.2 Az óvodai nevelés általános feladatai.....	9
2.2.1 Az egészséges életmód alakítása	9
2.2.2 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés; Szocializációt segítő nevelés Sikerkritériumok.....	12 13
2.2.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. Sikerkritériumok.....	14 15
3. Speciális céljaink.....	15
3.1 Zöld Óvoda program	15
Sikerkritériumok.....	16
3.2 Boldogságóra Program.....	16
Sikerkritériumok.....	17
4. Kiegészítő (beemelhető) programok.....	17
4.1 Erősségközpontú Oktatási Program (EKOP).....	17
Sikerkritériumok.....	18
4.2 LEGO program	18
Sikerkritériumok.....	18
4.3 Kerekítő	19
Sikerkritériumok.....	19
5. Az óvodai élet tevékenységformái.....	19
5.1 Játék	19
Sikerkritériumok.....	23
5.2 Verselés, mesélés.....	23
Sikerkritériumok.....	25
5.3 Ének, zene, népi játék, tánc	25
Sikerkritériumok.....	27
5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	28

Sikerkritériumok.....	29
5.5 Mindennapos mozgás	29
Sikerkritériumok.....	32
5.6 A külső világ tevékeny megismerése	32
5.6.1 Külső világ tevékeny megismerése, környezeti tartalommal	32
Sikerkritériumok.....	36
5.7 Munka jellegű tevékenységek.....	37
Sikerkritériumok.....	38
5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	38
Sikerkritériumok.....	40
6. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.....	40
7. Gyermekvédelem az óvodában	42
8. Integrált nevelés	44
8.1 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (BTMN, SNI, HH és HHH gyermekek ellátása).....	45
8.2 A tehetséges gyermek.....	47
8.3 1-es típusú diabétesszel élő gyermek ellátása.....	36
9. Az Óvoda kapcsolatai és a kapcsolattartás formái	36
9.1 Óvoda és család.....	49
9.2 Intézményünk és a segítő intézmények, munkatársak együttműködése.....	49
10. Az ellenőrzés, értékelés rendszere.....	51
10.1 Óvodai csoportok és a gyermek fejlődésének ellenőrzése, értékelése	52
11. A pedagógiai program érvényességi ideje, illetve felülvizsgálata.....	52
12. A pedagógiai program nyilvánossága és elérhetősége	53
13. Irodalomjegyzék	54
14. Pedagógiai program legitimációja	55

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségekben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet.”

Szent-Györgyi Albert

Jövőkép

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozottan leszögezi, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Ezt szem előtt tartva gondoskodunk a ránk bízott gyermekekről harmadik életévüktől az iskolába lépésig. Pedagógiai tevékenységünk, tárgyi, személyi feltételeink biztosítják az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének megfelelő környezetet. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek a neki megfelelő, magas színvonalú, szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és családi, érzelmi biztonságra épülő környezetben segítséget kapjon az esetleges hátrányok leküzdésében, képességeinek kibontakoztatásában.

Pedagógiai programunkban kiemelt szerepet kap a környezeti nevelés és az érzelmi nevelés. A Zöld Óvoda Programhoz csatlakozott intézményünk. A külső természetes környezetünkkel kapcsolatos nevelési feladataink legfőbb alapja az élet tisztelete és védelme. Fontosnak tartjuk, hogy a környezetvédelmet szolgáló tevékenységeket és a természetben való helyes viselkedést megmutassuk gyermekeinknek.

Belső természetes környezetünkhöz kapcsolódóan az testi, lelki egészségünk megőrzésére, az egészséges életmódra törekvő magatartásforma kialakítása a fő feladat. Az egészség fogalmához a lelki és a szociális egészség is kapcsolódik, ezért fejlesztését fontosnak tartjuk.

Óvodánk az Örökös Zöld Óvoda és az Örökös Boldog Óvoda cím birtokosa. A címek elérése és megtartása folyamatos kiemelkedő munka eredménye, melyet pedagógusaink évről évre a gyermekek érdekében végeznek.

A Boldogságóra program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez a gyermekek számára, hogy aztán boldog és sikeres gyermekekből boldog és sikeres felnőttek válhassanak. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően kellő idő álljon rendelkezésre a játékokra, a közvetlen tapasztalásokra, melyeken keresztül az óvodás korú gyermekek a leginkább képesek az őket körülvevő világ megismerésére.

Óvodapedagógusaink nagy szaktudással, a gyerekek életkorának megfelelően foglalkoznak a gyermekekkel; megmutatják számukra a világot olyannak, amilyen. Ezeket a tevékenységeket családi, érzelmi biztonságra épülő óvodai élet megszervezésével biztosítjuk.

Eközben figyelemmel vagyunk a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületekre, az emberi értékek közvetítésére is. A nemzetiséghez tartozó és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Célunk, hogy boldog, derűs óvodáskort biztosítsunk gyermekeink számára az óvodai tevékenységeken keresztül, és hogy az óvodai élet befejezésével testileg, lelkileg, értelmileg és szociálisan érett, önbizalommal teli, kreativitását megélni képes gyermekek lépjenek az iskolába.

1. Óvodánkról

1.1 Intézményi infrastruktúra

Az intézmény a kerület határán, csendes kertvárosi és lakóparki környezetben, három telephelyen 4-4 csoportban működő köznevelési intézmény. Cinkotai lakhellyel rendelkező gyermekek számára kötelező felvételt biztosító óvoda. A körzetben lakóhellyel rendelkező gyermekek létszáma folyamatosan emelkedik.

A cinkotai kertvárosi, és lakópark szívében lévő harmadik telehellyel együttesen a körzetes gyermekek ellátását teljes egészében biztosítani tudjuk. Új fejlesztő szobák, tornaterem kialakításával sok lehetőség nyílik meg a gyermekek egyéni képességeinek teljeskörű fejlesztésére. Az épületekhez kapcsolódó játszó udvarok mérete az Ostoros és Jövendő utcai épületekben is lehetővé teszi tartalmas mozgásos játékok megvalósítását továbbá a környezeti nevelés gyakorlatban történő megvalósítását.

1.2 Tárgyi feltételek

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján évente felmérjük az intézmény tárgyi eszköz ellátottságát és megtervezzük a szükséges pótlásokat, javításokat, cseréket.

A gyermekek óvodai életének színtereit úgy alakítjuk, hogy otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak legyenek, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Az óvodában rendelkezésre állnak a különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei megfelelő mennyiségben, a mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő csoportszobai és udvari eszközök is gyermek csoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével kerülnek beszerzésre. Arra törekszünk, hogy lehetőség szerint természetes anyagból készült játékok, eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek számára csoportonként, gyermeklétszám arányában biztosítottak az anyanyelv, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei, az értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, az ének, zene, énekes játékok eszközei, a természeti – emberi – tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök. Az ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök, a pedagógusok igényeinek felmérése alapján kerül beszerzése.

1.3 Humánerőforrás ellátottság

A nevelő munkát segítő alkalmazottak száma 16 fő, ebből: 3 pedagógiai asszisztens, 12 dajka, 1 óvodatitkár. Munkaviszonnyal rendelkező dolgozók száma: 3 konyhás és 2 kertész segítik a gyermekek ellátását, a gyermekek esztétikus környezetének kialakítását.

Az intézményben 24 óvodapedagógus álláshely van, 1 fő óvodaigazgató

A törvényi előíráson felül egy gyógypedagógus és egy óvodapszichológus státusszal bővült nevelőtestületünk.

1.4 Óvodánk nevelési filozófiája, értékrendje, alapelvei

Pedagógiai rendszerünk a gyermeki személyiségből indul ki, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Nevelőtestületünk a család szerepét elsődlegesnek és meghatározónak tartja, különösen a gyermek érzelmi nevelése terén. Arra törekszünk, hogy a család szerepét erősítsük, és kiegészítsük, pozitív, segítő szándékunkat kifejezésre juttassuk szülők és gyerekek felé.

Programunknak meghatározója az óvodapedagógus. Ő az, akinek minden megnyilvánulása érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést és védelmet sugároz a gyermek felé. Biztosítja az egyenlőséget, egyéni bánásmódot, gyermeki érzelem és gondolatvilág tiszteletben tartását.

Az elfogadás nem zárja ki a tudatos fejlesztést, a gyermeki személyiség formálásának szándékát. Az eltérések tolerálásában mintát adó óvodapedagógus megértően fogadja és segíti a viselkedési zavarokkal küzdőket, könnyen el tudja fogadtatni a nehezebben beilleszkedő, vagy nagyobb hátrányokkal küzdő gyermekeket. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolat fontosabb elvei:

- személyre szóló pedagógiai hatások
- szeretetteljes elfogadás
- pedagógiai optimizmus a kommunikációban és ezt kifejező metakommunikáció
- segítségadás a gyermekek egyéni problémáinak megoldásában
- a személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása a kortársakkal
- személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetés
- a gyermekek kommunikációjának megértése, megfejtése
- a szülők bevonása a gyermekeket érintő nevelési kérdésekbe
- a gyermekek változó testi, lelki szükségleteinek megfelelő törődés
- tervezett és spontán tevékenységek alkalmával a feltételek egyéni igényekhez való
- alakítása (kommunikáció, segítségnyújtás, tárgyi feltételek stb.)

A megvalósításhoz szükséges pedagógiai sajátosságok, módszertani alapelveink:

a) Empátia, türelem, érzékenység

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, elengedhetetlen, hogy pedagógusaink ezzel az egyéni szemléletmóddal forduljanak minden kisgyermek felé. Verbális, érzelmi, önkifejező megnyilvánulásait egyaránt elfogadó, értő, reflektív attitűddel fogadják.

Minden kifejező alkotás a szemlélet és az emberi érzékenység próbája, sőt elmélyítője is egyben. Eme tevékenységek, melyek személyes kifejezési irányultsággal rendelkeznek, fokozottabb személyre szóló törődést, figyelmet, az egyéni sajátosságok megértését és toleranciát kívánnak, igénylik empátiás készségünket, pszichológiai tudást és érzékenységet várnak el tőlünk. Pedagógiánkat mindezért egyfelől az életkori sajátosságok ismeretében, megértésében, másfelől a pedagógiai viszonyulás megtalálásában, megvalósításában értelmezzük.

b) Sokoldalú élmények, tevékenységek, tapasztalatok biztosítása

Mint tevékenységszervezők rávezetjük a gyerekeket arra, hogy hasznosítani tudják azt az ismeretanyagot, amire a figyelmet, érdeklődést, élményt irányítottuk. A legfontosabb tevékenységnek a játékot tekintjük, melyen keresztül a gyermekekhez igazított

műveltség tartalmak közvetítése történik. Lehetőséget biztosítunk a tenni vágyás, fantázia kifejezésére, elismerjük, elfogadjuk őket és alkotásaikat, tápláljuk kíváncsiságukat. Személyiségük megnyilvánulásaként értékeliük, elismerjük, megbecsüljük és megőrizzük alkotásaikat, s ebben a szülőket is társunkká tesszük.

c) A pedagógiai modell hatás érvényesítése

Valljuk, hogy a pedagógus nem csak azzal alakít, amit tanít, hanem azzal is, ahogyan teszi azt. A személyi és tárgyi környezetet nevelési elképzelésünkben meghatározónak tartjuk:

- a szeretet, az elfogadás, a tisztelet a megbecsülés, és a bizalom alapjaira épülő kapcsolat kialakítását
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör kialakítását
- a tolerancián alapuló nevelő, segítő, fejlesztő szándék folyamatos és egyértelmű kifejeződését
- az együtt felfedezés, kísérletezés, tapasztalatszerzés, cselekvés örömeinek biztosítását
- a gyermeki szükségletek kielégítését

d) Tervszerűség és spontaneitás

Óvodánk, mint nevelő intézmény, a gyerekek személyiségének, életkorából és egyéni készségeinek, képességeinek tudatos fejlesztésére törekszik, a tervszerű nevelőmunkát, a gyermeki és nevelői spontaneitást egyaránt érvényre juttatva.

A tervszerű nevelő munkát munkatársaink által gondos munkával létre hozott dokumentumok segítik.

A spontaneitást munkatársaink játékos, rugalmas, gyermeki megnyilvánulásokra érzékeny nevelői attitűdjé biztosítja.

1.5 Pozitív nevelés módszere

A Pozitív nevelés célja olyan szociális készségek tanítása, erősítése, amelyek hosszú távon hozzájárulnak ahhoz, hogy egy gyermek felnőttként is boldog, sikeres, és a társadalom hasznos és tevékeny tagja legyen. A módszer hosszú távon hatékony és segít elsajátítani azokat a készségeket, amelyek az életvitelhez, a társas kapcsolatokhoz, a tolerancia, az együttműködés képességének kialakulásához elengedhetetlen. A pozitív fegyelmezés ösztönzi a gyermekeket arra, hogy felfedezzék mire képesek, és hogy használják problémamegoldó gondolkodásukat. Nevelőmunkánkban alapvetésként tekintünk a pozitív nevelés legfontosabb pilléreire, mint a szeretet, a kötődés, a motiváció, a következetesség.

A módszerben egyszerre érvényesül a kedvesség és a határozottság, miközben folyamatosan segítjük a gyereket abban, hogy fontosnak érezze magát.

Fontos alapelvek, melyek meghatározzák munkánkat:

1. A gyermekek társas lények: A viselkedést mindig társas kontextuson belül kell értelmezni.
2. A viselkedés célorientált: Az emberi viselkedést mindig valamely cél vezérli, amelyet egy társas kontextuson belül kívánunk elérni.
3. A gyerek legfőbb célja az, hogy tartozzék valakihez, és fontosnak érezhesse magát.
4. Társadalmi felelősségérzet vagy közösségi érzés: A társadalmi felelősségvállalásra tanítás első lépcsője az, ha önállóságra tanítjuk a gyermeket.
6. Egyenlőség: Az egyenlőség azt jelenti, minden embert egyenlő mértékben illet meg az emberi méltóság és a tisztelet.

A Pozitív nevelés fontos, értékes közösségi és életvezetési készségeket tanít. Eszközei és koncepciója magában foglalja a következőket:

- tisztelet,
- másokkal való törődés,
- problémamegoldás,
- együttműködési készség,
- tolerancia, harmonikus, kiegyensúlyozott kapcsolatok teremtése,
- önbizalom és szerepvállalás a közösségben.
- „Én képes vagyok” érzések kialakítása

2. Az Óvodai nevelés cél és feladatrendszere

2.1 Az óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvodai nevelés célja a 3-7 éves gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, személyiségének kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési szintek figyelembevételével; képességeinek olyan szintre emelése, hogy az iskolába lépés zavartalan legyen. Ennek érdekében a nevelés a gyermeki személyiség egészét átfogja, emocionális biztonságban lehetővé teszi a szomatikus, mentális, szocializációs fejlődést.

Az óvodába kerülő gyermeket családias, derűs légkör fogadja. A három, esetleg négy év alatt, míg a gyermek óvodába jár, ilyen légkörben biztosítunk változatos tevékenységeket, melyek személyiségének fejlődését segítik. Az óvodai nevelőmunka a család és a bölcsőde munkáját folytatja, illetve új módon egészíti ki.

Az óvodai nevelés feladata a gyermek teljes személyiségének fejlesztése a testi, lelki, értelmi, érzelmi, esztétikai, erkölcsi, közösségi nevelés területén. Fontosnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést, az anyanyelvi nevelést, a környezet megismerését és védelmét a hagyományápolás tükrében.

2.2 Az óvodai nevelés általános feladatai

1. az egészséges életmód alakítása
2. érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés;
3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

2.2.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja

- az egészséges életvitel igényének kialakítása,
- egészségmegőrzésre irányuló szokások alakítása,
- a testi szükségletek kielégítése

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- Helyes életritmus kialakítása.
- ⊖ A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Mindennapos testnevelés, testedzés szervezése, a csoportszobában, udvaron, a testi képességeik fejlődésének támogatása.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, preventív szemlélet kialakítása.

- Életvezetési készségek fejlesztése, melyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A zöldségek és gyümölcsök, illetve változatos ételek fogyasztásának ösztönzése.
- A gyermek és az óvodában vele foglalkozó felnőttek közötti bizalomteljes kapcsolat kialakítása.
- Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Nevelési feladatunk az egészséges életmód kialakítása, az életritmusnak az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő, a családokhoz alkalmazkodó fokozatos formálása. Rendkívül fontosnak tartjuk az egészséges táplálkozás és a rendszeres testmozgás, a testápolás (stb.), az egészséges életmódra nevelés egyes területeinek tudatos fejlesztését, hiszen az egész szervezetre, életfolyamatokra, készségekre is hatással van.

A helyes életritmus: Az egészséges testi és szellemi fejlődés alapvető feltétele a megfelelő életritmus kialakítása. A napi ritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, és különböző készségek alakulására. A nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött ideje észszerűen megtervezett, ugyanakkor rugalmasan megszervezett.

Kialakításánál a különböző korcsoportok életkori sajátosságaihoz, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodunk. A különböző jellegű tevékenységek váltakozása pihentet, ezt figyelembe vettük a heti- és napirendek kialakításakor.

A napirend

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy igazodjon a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A gyermeki és a nevelői tevékenységeket úgy alakítjuk ki, hogy az egészséges életmód feltételei megteremtődjenek, megfeleljenek az óvodás korú gyermekek igényeinek, ugyanakkor rugalmasságával az óvoda és a csoport nyugalma is biztosított legyen. A napirend tartalmazza az egyes tevékenységek kezdő és végpontját, de ezek rugalmas kezelését nem csak a légkör nyugalma követeli meg, hanem bizonyos időtartamoknak időközben szükségszerűen bekövetkezett változása is. Ezért az egyes tevékenységek teljes időtartamát adjuk meg egész napra vonatkozóan. A napirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, játék kitüntetett szerepe. Az óvodapedagógusok feladata a csoport napirendjének kialakítása, és összehangolása a többi csoportéval.

A napirend rugalmas időkerete

	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	5 óra 10 perc	6 óra 30 perc	6 óra 40 perc
Előkészület az étkezéshez	2 óra	1 óra 30 perc	1 óra 30 perc
Öltözködés, testápolási teendők	1 óra 45 perc	1 óra 10 perc	1 óra
Pihenés	2 óra 30 perc	2 óra	1 óra 30 perc
Mindennapos testmozgás	20 perc	20 perc	20 perc
Foglalkozás, kezdeményezés	15 perc	30 perc	1 óra
Összesen:	12 óra	12 óra	12 óra

Nyári időszakban:

Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	5 óra 55 perc	7 óra 30 perc	8 óra 10 perc
Előkészület az étkezéshez	1 óra 45 perc	1 óra 10 perc	1 óra
Öltözködés, testápolási teendők	1 óra 30 perc	1 óra	1 óra
Pihenés	2 óra 30 perc	2 óra	1 óra 30 perc
Mindennapos testmozgás	20 perc	20 perc	20 perc
Összesen:	12 óra	12 óra	12 óra

A táplálkozás: A gyermekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel (kellő elosztásban és összetételben) a napi tápanyagszükségletük 65-70%-át kapják meg. (A további tápanyagszükséglet biztosítása a szülő feladata a reggeli és az esti étkezések alkalmával.) Törekszünk „a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.” ONAP 2018.

Óvodánkban melegítőkonyha működik, az ételeket az aktuális étkeztető cég készíti el, és szállítja.

Fontos az étkezések megszervezése és kulturált lebonyolítása. Az ízlésesen terített asztal igényessége kulturált viselkedésre készítet. Az önálló étkezés, az önkiszolgálás szokásainak kialakulása is tanulási folyamat eredménye, tehát az egyéni bánásmód alkalmazásával, türelmes segítőkészséggel és kellő idő biztosításával érhetünk el megfelelő eredményt.

Testápolás: A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakítását szolgálja. Fontos a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolása, esetleges korrekciója természetesen megfelelő tapintattal.

Öltözködés: Az óvodai öltözködés összeállításához már a szülővel való első találkozás alkalmával tanácsokat adunk. Praktikus, könnyen kezelhető ruhadarabokat kérünk, melyeket a gyermekek egyre önállóbban kezelnek. Különösen kiscsoportban fontos, hogy minden ruhadarabban benne legyen a gyermek jele. Mindig legalább egy váltás ruhának lennie kell a gyermek polcán, hogy a kisebb „balesetek” ne okozzanak komolyabb fennakadást.

Mozgás: A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a tervezett mozgás tevékenységek és a szabadban végezhető különböző mozgásos játékok együttesen szolgálják.

Az időjárástól függően lehetőleg a nap legnagyobb részét a friss levegőn töltik a gyermekek. Az udvari játékon kívül a séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül közös élményt is jelentenek a csoport számára.

Pihenés, alvás: A gyermekek alvásigénye 4-6 életév körül 10 -12 óra. Az óvodások többsége nem éjszaka alszik ennyit. A fennmaradó 1,5-2 órát az ebéd utáni pihenés biztosítja. Pihenés előtt a terem alaposan ki kell szellőztetni, alvás alatt a folyamatos légcserét biztosítani kell. Hangulati előkészítéssel meg is alapozhatjuk ezt. A mese, halkzene megnyugtatóan hat.

Sikerkritériumok

- A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan mosakodnak, törülköznek.
- Körömkefével tisztítják a körmeiket, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, tisztán tartják, és helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket használják, helyesen fújja az orrukát.
- Rendeltetés szerint használják a WC-t, vigyáznak a WC, mosdó rendjére.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el.
- Önállóan eldöntik, mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Étkezés közben halkan beszélgetnek.
- Az időjárásnak megfelelően, teljesen önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki- és begombolják. Cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruhájukat esztétikusan, összehajtva a szekrényükbe helyezik.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Alakul környezettudatos magatartásuk, vigyáznak környezetük rendjére, gondozottságára.
- Szükségletükké válik a szabad levegőn való tartózkodás a sokrétű mozgásformák kipróbálása, gyakorlása mindennapi életük velejárója.

2.2.2 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés; Szocializációt segítő nevelés

Az érzelmi nevelés célja:

- A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása.
- Az alapvető erkölcsi normák elsajátítása
- Egészséges énkép kialakulása.
- Az egyéni érdekek érvényesítésének segítése a közösségi magatartás szabályainak figyelembevételével.
- Az együttműködő magatartás kialakítása.
- Nemzeti identitás erősítése.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Kedvező, érzelmi biztonságot nyújtó környezet biztosítása már a gyermek óvodába lépésétől. Pozitív attitűd.
- A gyermek erkölcsi tulajdonságainak megsegítése, feladattudatának, szabálytudatának, szokás- és normarendszerének kialakítása.
- Különböző kultúrák elfogadására, megértésére nevelés, az emberek különbözőségének elfogadtatása.
- Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása.

- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés megalapozása.
- Az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése legyen modell értékű a gyermekek számára.

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül, modell értékű legyen a felnőttek közötti kommunikáció. A gyermekek számára az érzelmi biztonságot elsősorban a család teremtette érzelmi kötődés, az otthon adja. Ezt a biztonságot óvodánk személyi és tárgyi állandóságával, a nevelőtestület bátorító odafordulásával, a szülői házzal való jó kapcsolattartással, a szeretet, elismerés állandóságával kívánjuk elérni.

A befogadás időszaka

Az első óvodai élmények meghatározzák a gyermek és a szülő óvodához fűződő viszonyát, a későbbi kapcsolatot is. Ezért körültekintően, tapintatosan, és fokozatosan kell az új környezettel megismertetni őket. Elfogadó odafordulással segítjük a gyermekeket és a szülőket az új helyzethez való alkalmazkodásban. Az érzelmi kötődések mielőbbi kialakulása érdekében a hiteles megerősítés, dicséret alkalmazása fontos.

A gyermekkori szocializáció a személyes én kibontakozásával veszi kezdetét, melynek fő tényezője a család, az első szocializációs közeg. Az óvodába kerüléskor a szocializációs tér bővül, egyre több személy lesz hatással a gyermekre. Az óvodáskori szocializációs fejlődést elsősorban a játékban lehet fejleszteni és megfigyelni. A játékokban megjelenő tevékenységi formákban tanulják meg a gyermekek a közös élmények hatására a társas érintkezés formáit, gyakorolják az önkifejezés módjait, kialakul a szülőföldhöz való kötődés. Az érzelmi kapcsolatok fejlesztése és az érzelmi biztonság mellett az érzelmek feletti kontroll erősítését is feladatul tűzzük ki az "énkép" kialakulásának segítségével, melyet a gyermek különféle megnyilvánulásaira történő pozitív visszajelzésekkel, a belső motiváció erősítésével érünk el. A pozitív emberi tulajdonságokat, értékeket szülői és pedagógusi példával, kiemeléssel, dicsérattal erősítjük. A pedagógus viselkedési modellhatását felhasználva segítő, elfogadó, megértő beállítódást alakíthatunk ki a gyerekekben is. Egyéni értékeléskor a pozitív megerősítésre törekszünk, jutalmazásnál az érzelmek kifejezésére, a szóbeli megfogalmazásra. Példamutatással elsősorban a kommunikációs stratégiák elsajátítására nyújtunk lehetőséget, emellett a hétköznapi magatartás, udvariassági formulák, egészség megőrzési szokások kialakításában, erkölcsi normák kialakulásában is elengedhetetlen.

Sikerkritériumok

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak társaikkal, más csoportba járó gyermekekkel.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, csoportjukhoz, az őket körülvevő felnőttekhez.
- A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődve vesznek részt.
- Figyelemmel és türelemmel meghallgatják a felnőtteket, és a társaikat.
- A pozitív énkép, önismeret, önértékelés fejlődése révén képessé válik az önálló helyzetmegoldásokra, önérvénytételük a társas kapcsolatokban elfogadható módon történik.
- Örülnek a közösen elért sikereknek, a közös élményeknek.
- Társaik különbözőségét megértéssel fogadják.

- Érzelmileg elfogadják társaikat, felfogják a metakommunikáció alapvető jelzéseit: nemtetszés, öröm, biztatás, szomorúság.
- Igényükké válik a helyes viselkedés szabályainak, valamint a csoportszokás-, normarendszerének betartása.
- Segítenek társaiknak, megértők, türelmesek, társas viszonyuk megszilárdul.
- Szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre.

2.2.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés célja:

- A beszédkészség kialakítása, fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak kialakítása.
- Az anyanyelv ismeretének, megbecsülésének, szeretetének kialakítása.
- A beszéd tartalma mellett nonverbális jelzések megismertetése, használata.
- Korosztálynak megfelelő ismeretek átadása, rendszerezése, önmagukról, élő és élettelen környezetükről.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Aktív-passzív szókincs fejlesztése érdekében beszélgetések kezdeményezése, vezetése.
- A gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése
- Az anyanyelvi fejlődéséhez megfelelő beszédhelyzetek, nyugodt körülmények megteremtése.
- Az óvónői minta szerepének felhasználása, követésével az anyanyelvi fejlesztés (szép, tiszta beszédre törekvés).
- Beszédre serkentő kommunikációs helyzetek, tevékenységek létrehozása.
- Anyanyelvi játékok szervezése, beépítése a különböző tevékenységekbe.
- Magyar mondóka, nép- és műmese, dal készlet korosztálynak megfelelő megismertetése.
- Mese-vers hallgatás révén az olvasóvá nevelés megkezdése.
- Mesék, versek dramatikus, bábjátékos előadásával az egyéni megnyilvánulások ösztönzése, nonverbális, metakommunikációs eszközök kialakulásának segítése.
- Mesék, beszélgetések révén az ok-okozatigondolkodás, időbeli sorrendek felismerésének, hallott szöveg értésének fejlesztése.
- Az óvodai nevelésünk során a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, ismereteire építve változatos tevékenységek szervezése.

Az értelmi nevelés terén, a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, tapasztalataira, élményeire és meglévő ismereteire épülő feladataink:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az anyanyelvi nevelés fontos területe az irodalmi nevelés. A kezdeményezések során természetesen adódik a gyermeki szókészlet gyarapításának, kifejezések - szólások - nyelvi

fordulatok megismerésének lehetősége. A stiláris eszközök használata gazdagítja a gyermek nyelvi kifejezőkészségét. A foglalkozásokon különös hangsúlyt kapnak a magyar népmesék, mondókák, versek, de a mai magyar irodalmi alkotásokból is válogatunk. A népmesékben olyan képi erő, ritmus, hangulat van, ami az óvodás korú gyermek figyelmét lekötik, a mesélő és a gyermek között különös kapcsolatot hoz létre. A magyar népi kultúra sajátos szimbólumrendszerét, nyelvi fordulóit ismerhetik meg a gyermekek. A népi mondókák kitűnő hatással vannak a beszédfejlődésre. Nyelvünkre jellemző hangsúlyozást, beszédritmust észrevétlenül, játékosan sajátítják el a gyermekek.

„Az anyanyelvi nevelés nem egyenlő az irodalmi neveléssel, ahogyan a gyermek fejlesztése sem szorítkozhat csupán kommunikációja fejlesztésére.

Az anyanyelvi-, dramatikus-, népi játékok, a néptánc, a népzene, a népdal, a bábjáték, a külső világ tevékeny megismerése, a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzése, a vizuális nevelés, a zenei nevelés, a hagyományápolás-, -őrzés, -teremtés és az irodalmi nevelés együttesen adják a megújuló anyanyelvi nevelés tartalmát. Így válik az anyanyelvén szívesen beszélő óvodás gyermek anyanyelvét értő-, szerető-, ápoló kisiskolássá, felnőtté, bejárva az egészséges nyelvfejlődés sajátos, csak rá jellemző útját.”

(Labáth Ferencné: Anyanyelvi nevelés alapjai 2009)

Sikerkritériumok

- Verbális szintű feladathelyzetekben is tudnak cselekedni.
- A gyermekek választékos mondatszerkesztéssel beszéljenek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- Ismerik a szavak jelentését – van a szavaik mögött „kép”.
- A köznyelvben használatos nyelvi formákat megfelelően alkalmazzák.
- Helyesen, folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezik ki magukat.
- Tudnak egyszerűbb történeteket, elbeszéléseket, meserészleteket – kötőszavak alkalmazása nélkül – elmondani.
- Gondolataikat, érzelmeiket, érthetően, megfelelő sebességgel, hangsúllyal tudják kifejezni.

3. Speciális céljaink

Nevelőtestületünk feltett szándéka tenni azért, hogy intézményünkbe kiegyensúlyozottabb, boldogabb gyermekek járjanak. Szeretnénk elérni, hogy mindennapjainkban a pozitív érzelmek nagyobb arányban jelentkezzenek, mint a negatívak; boldogságot, magabiztosságot, elégedettséget, egyensúlyt, kedvességet, egészséget szeretnénk nyújtani gyermekeinknek. Ezért pedagógiai gyakorlatunkba olyan eljárásokat emeltünk be, melyekkel mindezt elérhetjük.

3.1 Zöld Óvoda program

A környezettudatos életvitel megalapozásához szükséges szokás- és viselkedési formák kialakítása napjaink fő feladata. Természetesen mindezt az óvodások életkori sajátosságait figyelembe véve, sok-sok tevékenység és játék közben valósítjuk meg.

Az újra hasznosítható anyagok szelektív gyűjtésével is megismertetjük óvodásainkat. Adott helyzetekben, esetenként az újrahasznosítás, újra felhasználás lehetőségeit is lehetővé tesszük a gyermekeknek, így a fenntarthatóság gondolatával is találkozhatnak. Szemléletük

formálása érdekében ösztönözzük őket a takarékos energiafelhasználásra (víz, villany, fűtés), ebben modell szerepünk meghatározó.

A Zöld Óvoda Programoz való csatlakozással a környezettudatos magatartásforma megalapozása kiemelt feladatunk.

A Kis Kertészek kerti csoportja az Örökös Zöld Óvoda cím megszerzése óta működik intézményünkben. Célunk, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerüljenek a környezetükkel, tapasztalják meg, hogy a természetben minden érték. Érdeklődésük felkeltésével, érzelmeik alakításával juttassuk őket ismeretekhez, így meg tanulják az élőlényeket tisztelni, az értékeket védeni.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Fenntarthatóságra nevelés (a gyermekeken keresztül a családokra hatóan is)
- A környezettudatos életvitel alapozása (takarékoság, természetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás) a helyi lehetőségek, sajátosságok előtérbe helyezése
- Ökológiai szemléletformálás: Megismerem – Megszeretem - Védem.

Sikerkritériumok

- Kialakul a gyermekekben a természet szeretete, és a természet védelme iránti igény.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét.
- Tapasztalataik vannak az anyagok újra felhasználásáról.
- Alapismereteik vannak a növények és állatok fejlődéséről, gondozásukról, védelmükről.

A mindennapjainkban ezt a folyamatot a külső világ tevékeny megismerése foglalkozások keretében, havi bontásban tervezve heti rendszerességgel valósítjuk meg.

3.2 Boldogságóra Program

A Boldogságóra programhoz és az Erősségközpontú Oktatási Programhoz való csatlakozásunkkal gyermekeink érzelmi nevelését aktívan kívánjuk támogatni.

Örökös Boldog Óvoda cím birtokosaként a pozitív pszichológia kutatási eredményeire épített élménypedagógiai módszertant alkalmazzuk, mely a gyermekek lelki jóllétével foglalkozik, és a szülők bevonására is lehetőséget nyújt. Célunk olyan optimista, magabiztos és kitartó gyermekek nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

Fontosnak tartjuk a gyermekek kiegyensúlyozott lelki fejlődését, ezért alapvető célunk, hogy erősítsük (kialakítsuk) gyermekeinkben a boldogságra való hajlamot, a pozitív életszemléletet. A pozitív pszichológia módszereinek alkalmazásával elérhetjük, hogy óvodásaink koruknak megfelelő módon, hatékonyan tudjanak megbirkózni az őket érő kihívásokkal, probléma megoldási stratégiáik legyenek, illetve megalapozzuk a testi-lelki egészség megtartásának igényét, képességét. A boldogságfoglalkozások hatása személyiségfejlődésre:

o csökkenti a szorongást	o fokozza a koncentrációs képességet
o erősíti önbizalmat	o támogatja a helyes önértékelést
o növeli a kitartást	o pozitív életszemlélet kialakulását segíti
o javítja a társas kapcsolatokat	o fejleszti a divergens gondolkodást

A program a tanév minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi nehézségekkel való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A Boldogságóra Program keretében a gyermekek szociális, érzelmi készségeit fejlesztése.
- Érzelmi intelligencia, önbizalom megerősítése.
- Reális önismeret kialakításának segítése.
- Az érzelmek kifejezésének és felismerésének támogatása.
- Problémahelyzeteken keresztül a pozitív gondolkodás, a közös megoldáskeresés, és egymás támogatásának erősítése.

A Boldogságóra Program keretében intézményenként 4-4 óvodapedagógus tart Boldogságóra foglalkozásokat. A foglalkozások témái illeszkednek az óvodás korcsoport életkori sajátosságaihoz, integrálhatók a tervezett kezdeményezések sorába.

Sikerkritériumok

- A pozitív orientáció készségszintűvé válik.
- Fejlődik a gyermekek empátiás készsége, szociális érzékenysége.
- Kialakul a gyermekek pozitív énképe.

4. Kiegészítő (beemelhető) programok

Az óvodapedagógusok saját elhatározás alapján – illeszkedve aktuális csoportjuk igényeihez – olyan kiegészítő programokkal bővíthetik nevelői tevékenységüket, melyek kapcsolódnak intézményünk pedagógiai programjához, szellemiségéhez. A választott kiegészítő programok minden esetben a gyermekek érdekeit, fejlődését szolgálja.

4.1 Erősségközpontú Oktatási Program (EKOP)

A pozitív oktatás- és nevelésszemlélet célja, hogy gyermekeink erősségeikre alapozva legjobb önmagukká válhassanak. Az Erősségközpontú Oktatási Program az óvodás és iskolás gyermekek személyes és szociális kompetenciájának fejlesztésére fókuszál: az egészséges önbizalom kialakítása és megküzdési stratégiák átadása, illetve az új társas környezetbe, csoportokba való beilleszkedés elősegítése a program legfőbb célkitűzései között szerepel.

Alapelve, hogy a pozitív gyermeki tulajdonságokra épít, így erősíti meg a gyermeket az ön- és társismeretében.

A program a boldog élethez szükséges pszichés alapokat tárja fel, hozzájárul a résztvevő gyerekek személyiségfejlődéséhez és átadja számukra a jóllét megteremtéséhez és a kihívások legyőzéséhez szükséges eszközöket.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A pozitív megerősítés elve mentén az önbizalmat a tudatosságot fejleszti.
- Pozitívan formálja a viselkedést, fejlődésre ösztönöz.
- Megismerteti a gyermekeket saját erősségeikkel.

Intézményünk elnyerte az Erősségfókuszú intézmény címet. Az EPOK programban 2 óvodapedagógus dolgozik. A témakörök feldolgozását, és annak módját az óvodapedagógus csoportjának általános jellemzőihez (életkor, összetétel) a gyermekek aktuális állapotához (pszichés állapot, élmények) igazítja. Munkáját, a gyermekekhez való hozzáállását mindig az elfogadás, az empátia, a segítő odafordulás jellemzi, figyelembe veszi a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.

Sikerkritériumok

- A gyerekek megismerik erősségeiket, reális önismeretük alakul ki.
- Egészséges önbizalmuk és öntudatosságuk kialakul.

4.2 LEGO program

LEGO Education óvodásoknak fejlesztő program

Célunk:

- A gyerekek közötti kommunikációs, nyelvi képességek kibontakoztatása.
- Együttműködés és a szociális készség empátia, tolerancia, csapatszellem kialakítása.
- A tanulási képességek fejlesztése, erősítése.
- Rövid és hosszú távú memória fejlesztése,
- Összpontosítási képesség növelése.
- Ismeretek automatizálása a magasabb gondolkodási funkciók megalapozása.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A LEGO program az oktató segédeszközök megismerése
- A módszer alkalmazásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének elősegítése.

Az óvodások mindig készen állnak arra, hogy felfedezzék a körülöttük lévő világot. A LEGO Education óvodásoknak kifejlesztett játécai segítenek abban, hogy az egymás közötti kommunikáció és együttműködés segítségével, a közös játékon keresztül ismerjék és tanulják meg az őket körülvevő világot, ismereteket szereznek, tanulnak miközben örömhöz és sikerélményekhez jutnak.

A gyermekek elsődleges ismeretelsajátítási módja a játék, ez a hatékony tanulás kulcsa. Ehhez nyújt segítséget a LEGO. Az apró elemekkel történő munka fejleszti a kitartást, a türelmet, a finommotorikát, a kéz izomzatának fejlesztését, az apró mozgásokra való képesség kialakulását.

A problémamegoldó gondolkodást, egyedi feladatmegoldó képességet, képzeletet fejleszti a több szempontú megközelítés lehetősége, amit ezzel a játékkal biztosíthatunk.

Maga a LEGO, mint eszköz sokoldalúan felhasználható, esztétikus, célszerű játék. Jól felhasználható az óvoda gyermekek minden korosztályánál. Jelen van a mindennapi szabadidős játéktevékenységben, ezért megfelelő pozitív motiváció után örömmel fognak az irányított játékba bekapcsolódni.

A program területeire jellemző a kooperativitás és tevékenységközpontúság. A játékok a gyermekek előzetes ismereteire, cselekvő aktivitására az érzékszervek útján szerzett tapasztalatokra, felfedezésre, kreativitásra építenek.

Sikerkritériumok

- Fejlődik a gyerekek közötti kommunikáció.

- Képesek az együttműködésre, szociális készségük, toleranciaszintjük növekszik.
- Képesek csapatként játszani, problémahelyzeteket megoldani.

4.3 Kerekítő

Élménypedagógiai módszer, mely a gyermekek érzelmi- művészeti- zenei nevelésében, olvasóvá válásukban és néphagyományunk őrzésében ad segítséget.

Célunk:

- A gyermekek fejlődésének sokoldalú támogatása
- Pedagógus-gyermek, szülő-gyermek kapcsolat erősítése
- Aktív hagyományőrzés

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A módszer rendszeres alkalmazásával a gyermekek fejlődését támogatja
- Segíti a pedagógus-gyermekek pozitív kapcsolatának
- Szociális készségek alakulását formálja
- Művészeti - zenei nevelés területén fejleszt a gyermekek aktuális fejlettségéhez illeszkedve

A Kerekítő játékok az óvodai élet mindennapjait színesíthetik

- a magyar népi mondókákkal, dalokkal
- Kerekítő manó hétköznapi és jelesnapi bábjeleneivel

A Kerekítő módszer élménypedagógia a Kerekítő manó bábfigurájával az élen, aki folyamatos inspirációt jelent a gyerekeknek és az pedagógusoknak egyaránt. A gyerekek jó barátja segít a közösségformálásban, és az érzelmi intelligencia fejlesztésében is.

Sikerkritériumok

- A gyermekek örömmel vesznek részt, aktívak, nevetnek, ismételnek.
- Javul a ritmusérzék, mozgáskoordináció, szókincs, figyelem és szociális készségek.
- Kialakulnak szokások: pl. dúdolgatják az énekeket otthon, felidézik a mondókákat, ismétlik a mozdulatokat.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1 Játék

A játék gyermek alapvető tevékenysége, melyben a valósághoz, a környezetéhez való viszonya sajátos formában tükröződik. Kisgyermekkorban a személyiség fejlődését a legoptimálisabb mértékben biztosítja. Minden külső céltól függetlenül, magáért a tevékenységért folyik, amelyet örömezés kísér.

A játék a gyermek olyan spontán, legtermészetesebb tevékenysége, örömforrása. Benne foglaltatik a funkcióöröm, a ritmus öröme, a vágy beteljesítése, a konfliktusoktól való megszabadulás (félelmek, ijedtség), kellemes élmények újra játszása. Céltudatos, utánpótlás alapuló tevékenység, melyet komolyan vesz a gyermek. Betartja a szabályokat, azonosul a szereppel. Játéktudata van, meg tudja különböztetni a játékot a valóságtól, de az mindig a valóságot tükrözi. Fejlesztő hatással van a gyermek értelmi képességeire, érzelmeire, kreativitására, tehát személyiségformáló erő. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt

jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A gyermek játékában nyomon követhető az, ahogyan a külső késztetések a gyermek belső indítékává, sajátjává válnak, miközben belső állapotait, vágyait, indulatait közvetíti.

Tapasztalatait, élményeit játssza el, sajátos formában, ismerkedik a világgal. Összeköttetést jelent élő és élettelen környezetével, ismerkedik, tapasztalatokat szerez, reagál. Kíváncsisága belső indíttatású, mely alapja az ismeretszerzés folyamatának.

Kiemelt fontosságú a gyerekek érzelmi, értelmi, szociális fejlődésében egyaránt, valamint páratlan kommunikációs lehetőségeket biztosít gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt között, gyakorló terep a konfliktusok megoldására, kooperációra. A játék sajátosságai alapján jellemző rá az élményszerűség, komplexitás, gyermeki szabadság, kreativitás, spontaneitás és irányítottság, ezeket kihasználva a tevékenykedtetés, differenciált fejlesztés, fejlődés, a családi közegből az óvodába, az óvodából az iskolába való zökkenőmentes átmenetek eszközévé tehetjük.

Fontosnak tartjuk a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Munkánkat mindvégig jellemzik a következő elvek:

- gyermekközpontúság,
- tevékenységközpontúság,
- értékközpontúság.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Nagy súlyt fektetünk az együtt játszásra és a megfelelő élmények biztosítására.
- Közösségi játékok kezdeményezésével biztosítjuk az egymás közötti szociális kapcsolat kialakulását, fejlődését, a közös élményeket.
- Mind a spontán, mind a tudatosan tervezett élményekkel az otthoni élményforrások kiegészítésére törekszünk.
- A gyermek nevelésében közvetlenül részt vevők számára mintaadó szerepet vállalunk a játék fontosságának közvetítésében. Ennek érdekében a nyitott óvoda mintáját engedjük érvényesülni, viselkedésmintát, közös élményeket, pozitív érzelmeket építünk az óvoda-szülő kapcsolatba, mely a gyerek személyiségfejlődését segíti elő.
- Az érzelmi telítettség, mely mindezzel együtt jár, serkentőleg hat felnőtte, gyereke egyaránt.

A játék objektív feltételei

Nyugodt légkör

A gyermekek kiegyensúlyozottségához a nyugodt, biztonságérzetet keltő légkör szükséges, amelyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választhatnak hozzá a társat, helyet, eszközt.

Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása. Megteremtésében és megőrzésében meghatározó az óvónői minta (türelem, együttérzés, szeretetteljes elfogadó hanghordozás)

Fontos, hogy a verbális és a nonverbális közlések mindig ugyanazt fejezzék ki,

A derűs légkör megőrzéséhez az is hozzájárul, ha a konfliktushelyzeteket az óvónő megelőzi, csökkenti. A játék befejezésére (nem abbahagyására!) megfelelő időt kell adni, a későbbi folytatást biztosíthatjuk.

A játék „klasszikus” tartalma kiegészül a népi játékokkal. Ide sorolhatók:

- énekes-táncos játékok, (fogyó-gyarapodó játékok, leánykérő, lakodalmas játékok, furfangos és szórakoztató játékok)

- a mozgásos és küzdő játékok (sorjátékok, hidas-játékok, versengő váltást tartalmazó játékok)
- népi játékszerkészítések (napraforgószár-lovacska, bábuk, facsiga, töklámpás, csutkababa)

Eszközök

A játékeszközök megválasztásában elsődleges szempont a balesetmentesség, emellett igényes és praktikus legyen. A játékok motiválóak, izlések legyenek, igazodjanak a gyermek elképzeléseihez, segítse elgondolásainak megvalósításában. Esztétikusak, könnyen tisztítható, jó minőségű, sokféle módon egymással variálva illeszkedhessenek a játék témájához. Igazodjanak a gyermekek életkorához, veszélytelenek legyenek és segítsék elő a sokoldalú fejlődést. Fontos játékeszközök lehetnek még a természetben, a közvetlen környezetben fellelhető dolgok is (bot, falevél, virágszirom, kavics, termések stb.).

A gyermeki önkifejezésnek a bábozás eszközei is teret engednek. Fontos a báb és a dramatikus eszközök állandó jelenléte és helye. A játék „klasszikus” tartalma kiegészül a népi játékokkal.

Hely

A gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását a megfelelő hely biztosításával érhetjük el.

Ha a játék színtere a csoportszoba:

Az óvónő itt a gyermekek közreműködésével állandó és ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat alakít ki. Ügyel arra, hogy a különböző játszó csoportok ne zavarják egymást, kézműves asztal, irodalmi és zenei élmények befogadására alkalmas hely (mesesarok, zeneszőnyeg) kialakításával.

Ha a játék színtere az udvar:

Biztosítani kell az elmélyült játék lehetőségét az udvaron, kertben és a kirándulások alkalmával is. (fontos az óvónő helyismerete!) Az óvoda udvarát célszerű csoportonként tagolni, de az udvarrészek átjárhatóak legyenek.

Idő

A napirendben a játékra biztosított idő folyamatos, összefüggő legyen. A napirendben szereplő egyéb tevékenységek beleolvadnak a játék folyamatába. A tevékenységek, kezdeményezések a foglalkozások helyének és idejének megválasztása körültekintő szervezéssel nem borítja fel az elmélyült játékot. Ez alól kivételt képeznek a konkrét szervezést igénylő, kötött időpontú tevékenységek (kirándulások, bábszínház, testnevelés foglalkozás).

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség megismerésére törekedik. Ehhez a játék sokrétű információt ad. Folyamatos megfigyelések alkalmával (játéktevékenység közben) a gyermek testi-lelki állapota jobban megismerhető. A játék intenzív követése megfelelő empátiát, tapintatot követel.
- A helyes óvodapedagógusi magatartás feloldja a csoportban esetlegesen kialakult feszültséget.
- Megértő viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát: elfogadtatja a periférián lévőket és segíti az agresszív gyermek beilleszkedését is.
- A felnőtt beavatkozása a megoldási lehetőségek nyújtása, választhatóság, mintaadás, valamint a testi épség megőrzése szempontjából indokolt.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő

tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával éri el.

- Az óvodapedagógus viselkedése közös játékokra inspirál. Élmények nyújtásával gazdagíthatja a játékot. Mintaadása a gyermeket utánzásra serkenti.
- A szabályok megjelennek a társasjátékokban, de a játékeszközökkel való bánásmódban, a szokásrend kialakításában is, és magában a játékban is.
- Az óvodapedagógus tiszteletben kell, hogy tartsa a gyermeki önállóságot, amely a játék szabadságában teljeseedik ki, a gyermek által vállalt szabályokkal együtt.
- Az óvodában kiemelt a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék személyiségfejlesztő hatása

- A játék a gyermek egész személyiségének fejlődésére kihat.
- Az értelmi képességekre gyakorolt hatása jól tükröződik az érzékszervek működésének pontosabbá válásában.
- A játék közben felmerülő nehézségek leküzdése alakítja a gyermek intellektuális tevékenységét.
- Fejlődik az emlékezet, az észlelés, megfigyelőképesség, az önkéntes és szándékos figyelem, a képzelet, a gondolkodás.
- A szituációk létrehozása és megoldása megmozgatja a gyermek alkotó fantáziáját, képzeletét.
- A gyermek mozgáskészsége is fejlődik az újfajta mozgások elsajátításában, az elsajátított mozgásformák megerősítésében, melyeket az udvaron és a teremben egyaránt gyakorol.
- Alakul térérzékelése, fejlődik nagymozgása és a kézügyessége.
- Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, közelebb kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához.
- Alakul illedelmes viselkedése, udvariassága.
- Erős érzelmeket váltanak ki az átélt játékörömök, sikerélmények vagy kudarcok.
- Feszültség-levezető hatása a gyermekeket nyugodtabbá, oldottabbá teszi.
- A közös játék öröme, az élmény együttes átélése alakítja a társakhoz való viszonyát. Így a játék fontos szerepet játszik a szocializálódás folyamatában is.

A gyakorlójáték

Az a játékfajta, amelyben a gyermek az ismétlések hatására a különböző képességeit gyakorolja. Fejlődik általa a gyermek elemi mozgáskoordinációja, ezen az úton sajátítja el az egyszerű tárgyak használatát. Megfelelő mozgástérre, játékszerekre, különböző anyagokra van szükség, melyet a csoportszobában és a szabadban egyaránt biztosítunk, szem előtt tartva az esztétikai, egészségvédelmi, életkori tényezőket. A gyakorló játékkal a gyerekek megfelelő érzékszervi, használati, kommunikációs tapasztalatokra tesznek szert.

A szerepjáték

Az a játékfajta, amelyben a gyermek a felnőttek szerepét, tevékenységét és a felnőttek közötti viszonylatokat sajátos játék-körülmények között, képzeletük segítségével és a felnőttek által használt tárgyak helyettesítésére szolgáló játékeszközökkel újra alkotják. Az óvodás korú gyermek legjellemzőbb játékfajtája. A gyermek az élményeit, tapasztalatait újra élheti,

feldolgozhatja, másrészt segítségével fejlődhet jól a gyermekek kezdeményezőkézsége, társakkal való kooperációja, önállósága, mások játékának tiszteletben tartása.

Barkácsolás

A gyermek eszközkészítése. A barkácsolás a szerepjáték bizonyos fejlettségi fokán jelenik meg, amikor már nem elégednek meg a tárgyak egyszerű helyettesítésével, kevés a rendelkezésre álló játékeszköz. Új játékeszközöket állítanak elő a játék témájához igazodva. A különböző anyagok felhasználása, eszközzé formálása már maga élmény és örömforrás a gyermek számára, de a létrehozott eszköz felhasználása teszi értékessé.

Dramatikus játékok

Ezek témáját a mese, az irodalmi alkotások adják, a játékban többféleképpen tükröződhet – például eljátsszák valamelyik mesehős szerepét, vagy mesemondóként lépnek föl. A dramatikus játékok nevelési célja az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése. Hatékony segítséget nyújt a kommunikációs készségek, képességek kibontakoztatásának terén. A gyerekek bátrabbak, közvetlenebbek, nyitottabbak, elfogadóbbak lesznek általuk. Erősödik önbizalmuk, intelligensebbek, fogékonyabbak lesznek, kíváncsiak a körülöttük élő emberekre.

Építő és konstruáló játékok

A gyermekek a játékeszközökből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. Az építő és konstrukciós játékok gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódnak, az élethelyzetek reprodukálása közben építenek és beleképzelik magukat különböző szerepekbe. Ez a tevékenység főleg a nagycsoportban önállósodik, függetlenedik a szerepjátéktól. A konstruáló játék átmenet a játék és a munka között.

A szabályjáték

Olyan játékok tartoznak ide, amelynek lényegét az előre meghatározott, pontos szabályok adják meg. A szabályjáték csoporton belüli népszerűségében, fejlődésében a legfontosabb a gyerekek szabálytudatának, türelmének kialakulása, melyet a pedagógus feladata fokozatosan alakítani, támogatni. A szabályjátékban rejlő örömök megéléséhez fontos továbbá a gyerekek szociális fejlődése, társaik különbözőségeinek, igényeinek elfogadása, saját érdekeik háttérbe szorításának képessége a közös élmény érdekében.

Sikerkritériumok

- Képesek mozgásuk, beszédük, figyelmük bizonyos fokú önirányítására.
- Kialakul szándékos, tartós figyelmük.
- Tapasztalataikat, ismereteiket alkalmazni tudják megváltozott helyzetekben is.
- Felismerik az ok-okozati logikai összefüggéseket.
- A képszerű gondolkodástól eljutnak a fogalmi gondolkodás szintjére.
- Verbális szintű feladathelyzetekben is tudnak cselekedni.

5.2 Verselés, mesélés

A mese, vers tevékenység célja:

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése a gyermekirodalom sajátos eszközeivel.
- Olvasóvá nevelés megalapozása.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Az anyanyelvi kultúra és műveltség megalapozása, értékek közvetítése.
- Népi kultúra megismertetése, nemzeti identitás tudat megalapozása.
- A népmesék, mondókák és népi rigmusok megszerettetése.
- A mesehallgatás szokásainak kialakítása, annak érzékeltetése, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye.
- Élőszavas mesélés.
- A megfelelő alkalmak felismerése, megragadása.
- Az igényes népi, klasszikus, kortárs művek ismerete.
- Mese- vers hallgatás megszerettetése, befogadóvá, olvasóvá nevelés.
- A gyermek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének elősegítése, viselkedésformák közvetítése.
- Belső képi világ, fantázia fejlesztése.
- Irodalmi és általában a verbális alkotó és kifejező kedv felébresztése, fejlesztése.
- A gyermekek aktív-passzív szókincsének bővítése.
- A mese-vers állandóságával, ismétlődésével, korosztálynak megfelelő témájával az érzelmi biztonság megteremtése.
- Ünnepi, alkalmi versek révén az ünnepek átélésének segítése.

Az óvodában szerzett irodalmi élmények és a népköltészet értékközvetítő hatásai a fejlődő személyiség irodalomhoz fűződő későbbi viszonyát befolyásolják. Fontos, hogy az óvónő a mindennapokban az irodalom nyújtotta érzelmeket természetes viselkedésmódjával közvetítse. Alakítsa a gyermekek könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatát, ami elősegíti az olvasóvá válás folyamatát.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. A 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséi egyaránt megjelenhetnek.

Lényeges, hogy csak nyelvileg tiszta, értékes mesét, verset halljanak a gyermekek. A népi mondókák és népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát, nyelvünk legbensőbb törvényeit megfelelő formában közvetítik. A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését.

„Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi –népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

ONAP 2018.

„A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.” ONAP 2018.

A mese oldja a szorongást. A mese indulatok feldolgozására, belsőkép teremtésre tanít. A belsőkép teremtés képességének fejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, amely a foglalkozási ág távlati feladata. A kisgyermeknek ahhoz, hogy az irodalomhoz hozzájussanak, közvetítőre van szükségük. Társ ehhez a felnőtt.

A mesélés és a versmondás során fejlődik a gyermek aktív és a passzív szókinccse. Az új kifejezések használat közben a szókinccs része is lesz.

A tevékenységek során lehetőség van a gyermek önkifejezésének biztosítására és arra is, hogy a gyermekek maguk is mondjanak verset, mesét. (versisméltés, mesedramatizálás, bábozás). A meseisméltés, vagy az ismert mese újra játszása igen jelentős a helyes irodalmi nyelv, és az összefüggő, folyamatos beszéd gyakorlása szempontjából.

A versek, mesék, ismételése dramatizálással, bábozással, árnyjátékkal mimes játékkal is történhet. A bábozás lehet a gyermek első „színházi” élménye. A kicsiknél még inkább paraván nélküli, az óvodapedagógus játékát közvetlenül érzékelhető módon, a nagyobbaknál már többféle módon történhet.

A drámapedagógiai eszközeivel és az óvodapedagógus báb előadásával bemutatott irodalmi művek, többet nyújtanak, mint irodalmi élmény, anyanyelvi nevelés, erkölcsi nevelés, a szorongás oldását. Olyan megküzdési stratégiákat mutat be, játszat el, ami segíti a problémamegoldó képesség, társas kapcsolatok, konfliktuskezelés fejlődését az átélt szerep hatására a játékon keresztül a traumák feldolgozhatóvá válnak. Az életből kiemelt elemeket újra élik, teszik mindezt játékos környezetben és védett formában, hiszen a feszültségoldó, relaxáló játékok segítik a feldolgozást. Közben megfelelően fejlődik személyiségük, képük, érzelmi életük, világnézetük.

Sikerkritériumok

- A gyermekek maguk is szívesen verselnek, mesélnek. Kezdeményezik a bábozást, dramatizálást.
- Érdeklődve, figyelmesen, csendesen hallgatják a mesét.
- Képesek rövidebb mesét, verseket vagy a mese egy-egy részletét önállóan elmondani, ítéleteket megfogalmazni.
- Játékaikban megjelennek a mesékben szereplő szavak, szókapcsolatok.
- Az elkezdett mesét képesek önállóan befejezni. A vers hangulatát érzékeltetve önállóan el tudják azokat mondani.
- Vigyáznak a verses- és mesekönyvek épségére.
- Képről önállóan tudnak mesélni, történetet mondani.
- Képesek tisztán, érthetően, egész mondatokban beszélni.
- Helyi népi mondókák, népszokások megismerésével képessé válnak a népművészeti alkotások felfedezésére, a néphagyományok ápolásával erősödik a szülőföldhöz való kötődésük.

5.3 Ének, zene, népi játék, tánc

Óvodás korban a zenei nevelés alapozó jellegű, legfontosabb célja:

- örömszerzés,
- esztétikai és érzelmi élmény nyújtása
- gyermek figyelmének, érdeklődésének felkeltése
- fogékonyság kialakítása

- ízlés formálása
- érzelmi intelligencia fejlesztése
- zenei képességek fejlesztése
- népi kultúra ismerete, nemzeti identitás tudat kialakítása

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Dalok, mondókák (mozgással kísért) ismétlésével, érzelmi biztonság megteremtése.
- Az igényes népi, klasszikus, kortárs művek ismerete, felhasználása.
- A közös éneklés, a közös játék megszerettetése.
- Zenei készségek, képességek fejlesztése: belsőhallás, tiszta éneklés, ritmusérzék, ritmikus, esztétikus mozgás, zenei fogalompárok.
- Akusztikus differenciálás erősítése.
- Zenei ízlés formálása, igényes zenei anyaggal.
- Szociális készség fejlesztése, közös éneklés, közös játék révén.
- A zenei befogadó készség, kreativitás fejlesztése.
- Esztétikai érzék fejlesztése.
- Gyermek tánc alapjainak megismertetése, mozgáskultúrájuk formálása.
- Zenei anyagok igényes, a gyerekek egyéni fejlettségét figyelembe vevő tervezése.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek hangszeres játékára: dob, xilofon, triangulum, ritmusbot, cintányér

A zenei nevelés, a mozgáskultúra fejlesztése szorosan kapcsolódnak nemzeti örökségünkhöz, népszokásainkhoz. Az ölbeli játékok, ritmusok, népi gyermekdalok, énekes játékok, táncmozdulatok örömforrással szolgálnak gyermekeink számára. Élményt nyújt számukra a közös éneklés, zenélés, zenehallgatás, melyek pozitívan formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az óvodai ének-zenei nevelésünk megalapozza a zenei anyanyelvük kialakulását.

A gyermekmondókák, énekes játékok, népdalok zenei anyanyelvünk művészi értékei. E zenei anyagok gyűjteménye Forrai Katalin: Ének az óvodában – című dalos könyve.

Zenei nevelésünk során elsősorban ebből az anyagból válogatunk, kiegészítve más népek dalaival, igényesen válogatott klasszikus és magyar kortárs művészeti alkotásokkal, melyek fontos szerepet játszanak gyermekeink zenei képességeinek és kreativitásának alakulásában.

Kiválasztáskor figyelembe vesszük a gyermekcsoport korát, fejlettségi szintjét, a dalok hangkészletét, ritmusát, a dalos játékhoz kapcsolódó mozgásformát, a motívumok nehézségi fokát; valamint az aktuális évszakot, ünnepkört. Fokozatosan bővítjük a korcsoportokban bemutatható dallam és ritmusmotívumok lehetőségeit.

Jó idő esetén a szabadban is kezdeményezünk zenei tevékenységeket, énekes játékokat.

A zenei képességek fejlesztésére nagyobb hangsúlyt fektetünk, melyek a zenei készségek fejlesztésén túl a térformák megtapasztalásával, táncos mozgásokkal, keresztmozgásokkal összekötött ütemes mondókázással, éneklésekkel az olvasási képességeket alapozza meg. Ezeket nemcsak a szervezett foglalkozásokon, hanem játékidőben is egyénileg vagy kisebb csoportban kezdeményezzük, így gyermekeinket egyéni képességeik figyelembevételével tudjuk fejleszteni, tanulási képességeiket támogatni.

A zenehallgatás anyagát változtatatosan állítjuk össze. A válogatásnak nincs ritmikai, hangterjedelmi megkötése, egyetlen szempont a zene szépsége, művészi értéke. Ebben segít

nekünk Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában – című összeállítása. Igyekszünk hangszeres játékokkal (furulya, xilofon) is gazdagítani a zenehallgatás esztétikai élményét. Alkalmanként – főleg a nagyobb korcsoportoknál – a világ értékes zeneirodalmából válogatott hangszeres műveket hallgatunk meg hanghordozókról. A csoportjainkba járó gyermekek nemzetiségének megfelelően időnként népzenei anyagukból is merítünk.

Zenei képességek fejlesztésének területei:

Éneklési készség fejlesztése: - tiszta éneklés

Zenei hallás fejlesztése:

- magas- mély különbsége
- halk- hangos közötti különbség
- hangszínek felismerése
- belső hallás fejlesztése: dallamfelismerés, dallambújtatás

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés
- mondókák és dalok ritmusa
- egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása
- tempóérzékelés: gyors- lassú közötti különbség

Mozgáskultúra, tánc

Zenei formaérzék fejlesztése:

- a motívumhangsúly- kettes lüktetés
- dallammotívum- dallamvisszhang-játék
- ritmusmotívum- ritmusvisszhang-játék
- zenei alkotókészség: kérdés- feleletjáték, improvizálás

Sikerkritériumok

- A gyermekek ismernek 3-4 (6- 12 motívum hosszú) mondókát, a mondókákat az egyenletes lüktetést kiemelve, a beszéd természetes hanglejtése szerint tudják mondani.
- A gyermek tud 6 hang terjedelmű dalt helyes szövegkiejtéssel, tisztán, énekelni.
- A tempó a természetes járásnak megfelelő.
- Tudja a dalt biztonsággal elkezdni (egyéni, csoportosan).
- A mondókát a magyar beszéd ritmusának megfelelően mondja.
- Tud dalokat szöveg nélkül dúdolva, zümmögve énekelni (egyéni, csoportosan).
- Felismeri a dalokat jellegzetes kezdő vagy befejező motívumról szöveg nélkül is.
- Megfigyeli és megkülönbözteti a környezete differenciált hangjait, egymás hangját.
- Felismeri a halk-hangos, magas-mély, lassú-gyors közötti különbséget.
- Örömmel játszik énekes játékokat.
- Önállóan kezdeményez énekes játékokat, melyben átéli a közös élmény örömét, erősítve a csoporton belüli társas kapcsolatokat.
- A térformát esztétikusan, arányosan alakítja, a különböző mozgásokat, táncmozdulatokat társaival egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Ismer néhány hangszert, és annak megszólaltatási módját.
- Ismer néhány ritmushangszert, amelyeket a mindennapokban használni is tud.
- Az ének-zene lehetőséget biztosít az önbizalom erősítésére, az önkifejezésre, (önálló éneklés).

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja:

- Gyermekek képi-plasztikai kifejező képességének fejlesztése.
- Térbeli tájékozódó és rendező képesség kialakítása.
- Érzelmi és fantáziavilág gazdagítása.
- A gyermekek esztétikai érzékének fejlesztése.
- Művészetek iránti fogékonyság megalapozása.
- Esztétikai érzék kialakulása, fejlődése.
- Népművészeti elemekkel, nemzeti szimbólumokkal való megismerkedés, nemzeti identitás erősödése.
- Finom motoros készség, írás előkészítés.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermeki kreativitás fejlődésének támogatása, elősegítése az egyéni képességeknek megfelelően differenciálva.
- A tehetségek felismerése
- A rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeinek, eljárásainak, eszközeinek megismertetése, különböző anyagok felhasználása.
- Az újrahasznosítás lehetőségeinek kihasználásával a környezettudatos nevelés elősegítése.
- Természetes anyagok, termékek használatával környezettudatos nevelés támogatása.
- Az óvodáskorú gyermek látáskultúrájának fejlesztése, esztétikai, érzelmi hatásrendszerének gazdagítása, a változatos ábrázolási technikák, tapasztalatszerzési lehetőségek és élmények biztosítása során.
- A gyerekeket ért spontán hatások mellett, olyan élményhelyzeteket teremtése, amely a gyerekeket ábrázoló tevékenységre, alkotásra serkenti. Ezek segítsék elő a lelki folyamatok kivetítődését, feldolgozását, fejlődését.
- Kíváncsiság felkeltése, a gyönyörködés, a csodálkozás élményének, az alkotás, díszítés örömeinek megismertetése.
- A gyerekek az óvodai technikák mellett ismerjék meg és használják a népi kismesterségeket őrző technikákat, ezáltal formálódjanak a vizuális alkotáshoz, befogadáshoz szükséges készségeik.

A különféle eszközökkel, anyagokkal való szabad tevékenykedés, az ábrázolás semmi mással nem pótolható. Ezért fejlesztjük a gyermekek vizuális és esztétikai érzékenységét, képi-plasztikai kifejezőkészségét, szem-kéz koordinációját, finommozgását, és a kreativitását. Igyekszünk óvodánkban megfelelő hangulattal motiválni, és a lehetőségeinkhez mérten a tárgyi feltételeket biztosítani: tiszta, rendezett munka környezet, kellemes zene, fizikai, érzelmi megóvás, alkotások szóbeli értékelése, mely a gyermek önértékelését erősíti.

Hívó, ráhangoló magatartással felkeltjük a gyermekek alkotókedvét és a különféle technikák iránti fogékonyságát. Úgy bízunk a bátortalanokat utánpótlásra, hogy az alkotás felfedező

jellegét kiemeljük. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a pozitív értékelést, az elfogadást a szülőknek is közvetítsük.

Személyiségközpontú pedagógiai felfogásunknak megfelelően a gyermeki alkotómunkának, a produktumnak maximális tiszteletet, megbecsülést, pozitív értékelést biztosítunk, és a szülőket is erre készítjük.

„A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.” ONAP 2018.

Ezen tevékenységek az óvónő által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítsék a kreativitást, a képi - plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér - forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az alkotás örömét átélő gyermek számára a tevékenység fontosabb, mint azok eredménye, mely során erősödik önbizalma, kialakul önértékelése.

Sikerkritériumok

- A gyermek képes élményeit, elképzeléseit, tapasztalatait megjeleníteni egyre kifejezőbb képi, illetve plasztikai formában.
- Munkája tükrözi egyéniségét.
- Alkotását formagazdagság és változatos színhasználat jellemzi.
- Biztonsággal tud önállóan bánni az általa megismert eszközökkel.
- Elsajátítja a helyes három ujjas ceruzafogást, a megfelelő ecsetkezelést, az olló helyes használatát.
- Bátran, ötletesen vesz részt az őt körülvevő környezet alakításában, berendezésében.
- Alkalmazza a már megismert technikákat, és azok felhasználásával készít egyszerű játékokat, illetve kellékeket.
- Közös alkotó tevékenység által fejleszti saját és társai ízlés és fantáziavilágát.
- Örül alkotásainak és a közösen elkészített képi vagy téri kompozíciónak.
- Megfogalmazza értékítéletét, tud beszélni az alkotásokról.
- Észreveszi a szépet, tud gyönyörködni benne.
- Igényévé válik az esztétikus környezet megbecsülése és annak létrehozása az óvodában, és otthon.

5.5 Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Tevékenység célja:

- A mozgáskészség fejlesztése, az erőnlét, állóképesség és edzettségi szint fejlesztése, amely szoros kapcsolatban áll a rendszeres preventív fizikai aktivitással (természetes mozgások, helyes testtartás kialakítása és fenntartása, motoros képességek fejlesztése, egészségmegőrző szokásrendszer).
- A motoros képességek, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése
- Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, erősítése (siker és kudarc, győzelem és vereség feldolgozása, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat).
- Preventív és egészségtudatos szokások fejlesztése (mozgásszükséglet-kielégítés szokása, egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek alapozása).

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Biztonságos mozgáskörnyezet kialakítása, megfelelő eszközök biztosítása, baleset elkerülésére irányuló szabályok kialakítása és betartatása a mozgás tevékenység során.
- Mozgásfejlesztéshez kapcsolódó módszertani ismereteinek bővítése
- A gyermekek testi képességeinek fejlődéséhez megfelelő mozgástér, és idő biztosítása csoportszobában, udvaron, tornateremben.
- A nagymozgások lehetőségeinek bővítéséhez megfelelő, biztonságos eszközök biztosítása.
- A természetes mozgások kialakulásához változatos mozgásos játékok szervezése az udvaron.
- A fejlődés ütemének nyomon követése, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevétele.
- A hagyományos mindennapos testnevelés tervezése az udvarra, illetve a terembe.
- A különböző mozgások elsajátításának folyamatának felépítése oly módon, hogy az a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére épüljön.
- A gyermekek egyéni adottságainak felszínre hozása, gyermekek sikerélményhez juttatása.
- Szép, egyöntetű mozgásra ösztönzés.
- Mozgáskreativitás támogatása, lehetőség biztosítása arra, hogy a gyerekek kipróbálják magukat, feszegethessék határaikat, kialakíthassák saját egyéni jó megoldásaikat a mozgás kivitelezésére.

A testnevelés kiemelt helyen áll az óvodai nevelés folyamatában. A 3-6-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás, amely nagymértékben hozzájárul a gyermekek személyiségfejlődéséhez is. A testnevelési foglalkozások anyagát úgy kell összeállítani, hogy a gyermekek teljes izomzatát sokoldalú, arányos terhelés érje. A mozgásos tapasztalatokkal alapozhatók meg az értelmi műveletek, és az önmagukról kialakított testkép is. A mozgás valamennyi pszichés, illetve értelmi funkció fejlesztéséhez hozzájárul, továbbá a finommotorikát, a testsémát és a térérzékelést, a

lateralitás alakulását is kedvezően befolyásolja. A korosztálynak megfelelő, játékos feladatok és a pozitív megerősítéssel megalapozhatjuk önértékelésüket és az önbizalmukat.

Mozgás: A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket:

- Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességekre (erő, állóképesség, gyorsaság) amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mindennapos mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség -fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Tevékenységek

- Különböző mozgásos játékokkal ismerkednek meg: futó, fogó, kooperációs játékok.
- Gyakorolják a természetes mozgásokat: csúszás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás, dobás.
- Végeznek szabad-, páros-, társas-, valamint többféle kéziszer gyakorlatot és padgyakorlatot különböző alapformákban.
- Ügyességi gyakorlatok kombinációit gyakorolják. (ügyességi ugrások, egyensúlyozó járások)
- A mozgásos játékok
 - Szerepes, vagyis utánzó játékok
 - Szabály- vagy feladatjátékok
- A helyes testtartást javító gerinctorna, illetve a lúdtalp megelőzést szolgáló torna egyre nagyobb teret kap a mindennapos mozgások szervezésében.

Sikerkritériumok

- Növekszik a gyermek teljesítőképessége, fizikai állóképessége, tűrőképessége.
- Mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó.
- Megismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Kialakul szabálytudata, megérti az egyszerűbb vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással tudja kombinálni.
- Gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzi.
- Mozgástapasztlatai az egyensúlyozásban növekednek.
- Kompetensé válik a szabályok betartására, ha szükséges az óvodapedagógus irányításával, vagy önmaga által felállított szabályok szerint játszik.
- Megszereti a mozgást és igényli is azt.
- Tud akadályon átugrani.
- Guruló átfordulást végez előre, hátra.
- Álló rajtból kiindulva rövidtávon fut.
- Vegyen részt az egyéni és csapatversenyt.
- Kudarctűrő képessége kialakult.
- Ismeri az egyszerű vezényszavakat, utasításra is tudja végezni a játékos gyakorlatokat.
- Alsó-felső dobás technikáját ismeri.
- Biztonsággal kezeli a labdát.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

5.6.1 Külső világ tevékeny megismerése, környezeti tartalommal

A tevékenység célja:

- A környezeti értékek felismerése, azaz tudatformálás.
- Környezeti fogalmak tisztázása, ismeretszerzés.
- Olyan készségek kialakítása, melyek szükségesek az emberi kultúra és környezet megismeréséhez.
- Pozitív viszonyok kialakítása, azaz attitűdök formálása.
- A környezetorientált magatartás kialakítása, azaz értékrend és értékelés kialakítása.
- Környezeti minőségjavító, tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása, azaz aktivitás létrejötte.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A szűkebb és a tágabb élő, épített, művészi stb. környezet megismertetése, megszerettetése.
- A fenntartható fejlődést szem előtt tartó környezettudatos magatartásforma megalapozása, kialakítása. Környezetünk védelmére nevelés
- Tapasztalati úton való tanulás megalapozása, tapasztalatok, ismeretek bővülése
- Megszerzett ismeretek, tapasztalatok rendszerezésének képessége, tapasztalatok nyomán a természetben meglátott ok-okozati összefüggések felismerése
- Testükről, önmagukról szerzett ismeretek bővülése
- Néphagyomány őrző, nemzeti kulturális tények, jelképek, hagyományok, szokások ismerete.

- A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása a természeti és társadalmi témában (kirándulások, séták, kerti munkák, kísérletek, kiállítások, állatkert stb).
- Tapasztalatok gazdagítása a játékidő alatt is a spontán játékban.
- A gyermekek érdeklődésére, érzelmeire, megismerési vágyukra épített témaválasztás.
- Megfelelő alkalom, idő, hely, biztosítása a tapasztalatszerzésre, az önálló felfedezésre, az ismereteik alkalmazására és rendszerezésére.
- A témához kapcsolódó gyűjtőmunka szervezése a gyerekek és a szülők bevonásával.
- Kooperatív munkára, a kétoldalú kommunikációra ösztönzés.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek és kompetenciák fejlődésének támogatása.
- A megismerési folyamat során esetleges tévesztéseket a tanulási folyamat részeként tekintve új megoldási módok keresésére ösztönzés.
- Élő környezetben történő érzékszervi tapasztalatszerzés, a szabad próbálkozásoka, az önálló felfedezés támogatása.
- Környezettudatos szemlélet alakítása, a biztonságos- egészséges életvitel szokásainak alakítása.
- A tanulás támogatásához (a téma függvényében) infokommunikációs eszközök használata.
- A szülők bevonása a tudatos értékközvetítő tevékenységünkbe.

Az óvodai nevelés célja, feladata olyan szokások, szokásrendszerek és viselkedési formák kialakítása, amely lehetővé teszi, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek természeti és társadalmi környezetükkel, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezni a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Fontosnak tartjuk, hogy a környezeti nevelés során a fenntarthatóság gondolata hangsúlyosan megjelenjen, a természeti, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások bevezetése meginduljon, az óvodás korú gyermekek sajátosságaihoz igazodva fokozatosan egyre nagyobb teret kapjon.

„A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.” ONAP 2018.

Célként kell kitűznünk, hogy a környezethez kapcsolódó ismeretek a nevelés során bővüljenek, környezettudatos magatartásban, környezetbarát életvitelben valósuljanak meg.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

Segíti a gyermekek irányított és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását.

Közben fejlődnek a megismerőtevékenységek (érzékelés-észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás), alakul a gyermekek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük.

A nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, a helyi népszokások felelevenítésével. Feladat a pozitív magatartásmódok kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása, a gyermek közvetlen környezetében levő élővilág megismertetése és megszerettetése, az élő és élettelen

környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megláttatása, a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával.

A külső világ tevékeny megismerése az egész óvodai - és óvodán kívüli – életet átszövi; a környezet megismerése nem korlátozódhat a foglalkozásokra. Az udvari játék, a konyhakert a kirándulások, séták múzeumlátogatások megannyi lehetőséget nyújtanak a tervezett és a spontán ismeretszerzésre.

A hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények stb. a gyermekek sajátos hatásrendszerben szerzik meg.

A Zöld Óvoda Programban aktívan részt veszünk. A foglalkozások sokrétű tapasztalattal segítik a gyermekek fejlődését, megalapozzuk a környezettudatos magatartásforma kialakulását a fenntartható fejlődés érdekében.

A gyermekeknek változatos lehetőségeket biztosítunk a tapasztalatszerzésre, az ismeretek bővítésére, minden esetben az életkori sajátosságokat szem előtt tartva.

Az udvar az év minden szakában olyan színhely, ahol a gyermekek megfigyelhetik a természet különböző jelenségeit, élőlényeit. Természetesen a kertben élő rovarok, kis állatok élete is a gyermekek előtt folyik. Óvodapedagógusi feladat ezekre a gyermekek figyelmét felhívni, a természet szépségeit megmutatni.

Az udvar tehát nem csak a játék színtere. Itt ismerkednek a gyermekek a kerti munkákkal, amiben megfelelő szerszámokkal ők is részt vehetnek. A kora tavasszal nevelt zöldség- és gyümölcspalántákat a gyermekek ültetik ki a szabad földbe, folyamatosan gondoskodnak a kis növényekről, és a termést is ők gyűjtik be. Ebben a folyamatban ismereteket szereznek a növények életfeltételeiről, fejlődésükről, látják munkájuk eredményét.

Az udvar hátsó részén komposztálásra alkalmas helyet alakítottunk ki. A komposzt készítésében a gyermekek aktívan részt vesznek. A szerves hulladékot felnőtt segítségével viszik ki, az elvégzendő munkákba is bekapcsolódnak. Ez a munka több szempontból is értékes. A komposztba kerülő anyagokat meg kell ismerni, ki kell válogatni adott szempont szerint. Ekkor nem csak a válogatást gyakorolják, hanem ismereteket is szereznek a különböző anyagok tulajdonságairól, ok-okozati összefüggéseket vehetnek észre.

Kirándulások, séták alkalmával igen sokféle tapasztalatot gyűjtenek a gyerekek a természeti környezetről és a társadalmi környezet egyes területeiről. Ilyenkor alkalom adódik a járművek, a közlekedők megfigyelésére, egyes foglalkozásokat közvetlen közélről megismerni.

A külső világ tevékeny megismerésének jeles napjai az óvodánkban

Zöld ünnepek:

- Az állatok világnapja
- A víz világnapja
- A Föld napja
- Madarak és fák napja

Néphagyományőrző ünnepek:

Tavaszi ünnepkör:

Húsvét
Anyák napja
Pünkösöd
Gyermeknap

Őszi ünnepkör:

Mihály nap
Szüret
Márton nap

Téli ünnepkör:

Miklós napja
Luca nap
Karácsony
Farsang

Sikerkritériumok:

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően tanul tájékozódni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetében.
- Megismeri nemzeti zászlaját, a magyar címet, a magyar Himnuszt, Szózatot.
- Pozitív érzelmi viszonyulása megerősödik az őt körülvevő környezet iránt. Tudatosul benne, hogy ő is a természet része, kialakul az igénye a környezete szépségére, megóvására.
- Tudja értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint a talaj, a víz, a levegő.
- Takarékoskodik a vízzel, megismerkedik a hulladék szétválogatásának fontosságával, környezettudatos magatartása megalapozottá válik.
- Megismeri lakóhelye, városa szépségét, nevezetességeit, hagyományait. Ismeri a környezetében lévő fontosabb intézményeket, üzleteket, azok funkcióit.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Tudja értékelni a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát óvja és védi, gondozza azokat. Ezek által nő a feladattudata, kitartása.
- Aktív és cselekvő személyiséggé válik, aki fogékony az új dolgok iránt.
- Felfedezi és megismeri az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, melyek a környezetében rejlenek.
- Tudja nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását.
- Ismeri, megnevezi a vadállatokat, háziállatokat, bogarakat és azok élőhelyét, szokásait.
- Megnevezi az ismert növényeket, tudja azok életfeltételeit.
- Elsajátítja a közlekedési szabályokat, ismeri a közlekedési eszközöket.
- Megfelelő ismeretekkel rendelkezik saját teste felépítésével, testrészeit felsorolja. Ismeri érzékszervei funkcióit, az elemi higiénés szabályokat.
- Legyen fogalmuk az időről: napszakok, napok, hetek, hónapok, évszakok.

4.6.2 Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalommal

Az óvodai matematikai nevelés célja

- Lehetőséget teremtsen a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre, ezáltal hozzájáruljon az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődéséhez.
- Fejlődjön ítélőképessége,
- Tér-, sík-, mennyiség-szemlélete.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Matematikai problémák iránti érdeklődés felkeltése.
- Matematikai tapasztalatszerzéshez a lehetőségek biztosítása.
- Iskolára való alkalmasság elősegítése.
- Matematika tartalmú tapasztalatok bővítése.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetés, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Matematikai kifejezések tudatos alkalmazása, a gyermekek passzív és aktív szókincsének bővítése.
- A gyermekek belső késztetésének felhasználása a feladatok megoldásánál.
- Az önálló gyermeki gondolkodás, a saját logika kialakításának támogatása.
- Több variáció megtalálására ösztönzés.
- A gyermekek problémafelismerő és megoldó készségének fejlesztése.
- A matematikai készségek kialakítása. Mennyiségi, alaki, formai, nagyságbeli, téri, síkbeli tapasztalatokhoz juttatás.

A matematikai tartalmú tapasztalatokat spontán és tervezett formában szerzi a gyermek. A tapasztalás során képességei fejlődnek. Az óvónő feladata, hogy biztosítsa a fejlődés feltételeit, építsen a gyermek kíváncsiságára, megfelelő tevékeny helyzetet teremtsen az élménygyűjtéshez, mérésekhez, ítéletalkotáshoz, a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyok fölismeréséhez, játékokban való gyakorlásához, illetve kötött foglalkozásokon ezek rendszerezéséhez.

Az életkornak megfelelő gondolkodási műveletek, a rendezés, rendszerezés elsajátítása, a kötetlenül kezdeményezett, vagy kötötten szervezett foglalkozásokon történik. Alkalmazkodni kell a gyermekek egyéni tempójához, lehetőséget kell adni az egymástól való tanulásra, tapasztalatok és a gondolatok kicserélésére. Ki kell használni a páros tevékenységi forma, és a kiscsoportos foglalkozás előnyeit. Az óvónőnek törekedni kell arra, hogy a gyermeket a problémahelyzet és a probléma megoldása önmagában motiválja. A matematikai nevelés egy folyamat, melyet a tervezésben szem előtt kell tartani.

Sikerkritériumok

- A tárgyakat meg tudja számlálni legalább tízig, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma szerint, sorba tudja rendezni. Az elemek helyét meg tudja állapítani a sorban, ismeri a sorszámneveket.
- Kis számokat összkép alapján felismer, megnevez.
- Meg tudja különböztetni a jobbra-balra irányokat, érti a helyeket, irányokat kifejező névutókat.
- Az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatait megérti, követni tudja.
- Matematikai jellegű problémákról, helyzetekről el tudja mondani saját gondolatait.
- Érti, és helyesen használja az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Különböző mértékeket (magasság, hosszúság, tömeg, szélesség, vastagság, bőség, úrtartalom, terület,) önállóan is össze tud mérni, megállapítást tud tenni.
- Elő tud állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Ok-okozati összefüggéseket felismer, megmagyaráz.
- Különböző helyzetekben lévő azonos alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat azonosítani tud.

- Másolással képes kirakni a mintával megegyező elemekből a térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- 2-4 elemből álló alakzatok tükörképét meg tudja építeni.

5.7 Munka jellegű tevékenységek

Tevékenység célja:

- Önállóság, önkiszolgáló törekvések erősítése
- fejlődik önértékelése, feladattudata
- Saját tulajdon, környezet, csoportszoba rendjére, tisztaságára való igényesség kialakulása
- Saját és mások munkavégzésének megbecsülése
- A közösségért végzett munka jelentőségének megismerése
- Munkavégzés iránti belső motiváció kialakulása
- Közösség, csoport igényeinek megfelelő munka felismerése, vállalása
- Az önkiszolgáló és közösségi munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, akarati tulajdonságok kialakítása (kitartás, önállóság, felelősségtudat, céltudatosság).

Munka jellegű tevékenységek területei:

- Önkiszolgálás
- Naposi munka /felelősi munka
- Közösségért/közösen végzett munkák
- Alkalomszerű munkák
- Növény és állatgondozás

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Minden korcsoportban meg kell teremteni az önálló munkavégzés lehetőségét, folyamatosságát. Az egyéni sajátosságokat figyelembe véve a gyermekek önértékelését, igény szintjét alakítani kell.
- Az óvodába lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét megismerve a családot is ösztönözni kell arra, hogy a gyermekek otthon is gyakorolják az önkiszolgálási és munkajellegű tevékenységeket. Az óvodapedagógus adjon példát a munkához való viszonyában a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt (jókedv, igényesség, szervezethez).
- Az óvodapedagógus alakítson ki olyan érzelmi kapcsolatot a gyermekekkel, és közben éljen a megerősítés erejével, mely ösztönzi őket a munkajellegű tevékenységek céltudatos elvégzésére
- A munkaerő, felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés. A cselekvés befejező mozzanataig kell eljuttatni a gyermeket.

A gyermekek munkája az óvodás kor végéig játékos marad. A munka célra irányuló tevékenység, mely többnyire külső irányítással folyik. A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettség- és felelősségvállalást igényel. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A munka felelősséggel jár. Elvégzéséhez megfelelő beállítódásra, ismeretekre, készségekre van szükség. Felnőtt irányításával, gyakorlás hatására alakul ki. Fontos, hogy a gyermek megfelelően motivált legyen a munkavégzésben. Akár külső kérésre, akár belső indíttatásra végzi a munkát, fontos a kellő ráhangolódás. Csak az örömmel végzett munka lehet alkotó

jellegű, így alakulhatnak ki olyan belső tulajdonságok, mint önállóság, kezdeményezés, pontosság, az alkotás öröme, közös élmény.

A gyermek munkája fontos személyiségfejlesztési eszköz. A gyermek a cselekvő tanulás útján szerez tapasztalatokat és ismereteket.

A gyermekek a mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, így az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak. A néphagyományőrző tevékenységek gyarapítják a gyermekek cselekvési lehetőségeit. Felfedezik a természetes anyagok, eszközök használata során, hogy a rendszeresen visszatérő munkálatok (egy-egy adott cselekvéssor) Az emberi élet velejárója.

Megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között és vizuális, mozgásos, tapintásos információkat szereznek a világról. A gyermek a környezetében látott munkacselekvéseket játékában utánozza, mely az utánzási vágyából fakad. Megtanulják a munkaeszközök célszerű használatát. Ahogy a munkavégzés egyre önállóbbá válik, formáiban és tartalmában fokozatosan változik, úgy igényli a gyermektől a magasabb fokú együttműködést. Ha ezek a cselekvések rendszeresen visszatérnek és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, akkor munka jellegű tevékenységgé válnak. Ezek alapja és mozgatórugója a gyermek aktivitási igénye és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

Sikerkritériumok

- Önállóan, igényesen végzik az önmagukkal és a közösséggel kapcsolatos munkákat.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények, állatok gondozásában, a természeti környezet ápolásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek, társaiknak.
- Rendeltetésszerűen használják a munka végzéséhez szükséges eszközöket.
- Munkavégzés közben vigyáznak önmaguk és társaik testi épségére.
- Igényesek a környezet tisztaságára, rendjére. Ennek érdekében szívesen végeznek különböző tevékenységeket.
- Értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.
- Kialakul kötelességérzetük.
- Kitartóan végzik munkájukat és a munka jellegű tevékenységeket.
- Kialakul feladattudatuk, szükségesnek, fontosnak érezzék a munka elvégzését.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni fejlettségnek megfelelő mértékben vegyenek részt a munkajellegű tevékenységben.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. Sokféle tevékenység biztosításával lehetőséget adunk az érdeklődés

kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a felfedezés a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségeinek felfedezésére.

Az óvoda elsősorban nevelési intézmény, alapozó jellegű nevelés folyik tervszerű fejlesztéssel. A játékban végbemenő tanulás nem szándékos. Fejlődése a játék megjelenésével egyidejűleg indul meg.

A tevékenység célja:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja a képességek fejlesztése.
- tapasztalatok bővítése, rendezése.
- Szokásalakítás (egészséges életmód, környezettudatosság, szociális élet)
- Az utánpótlás, spontán tevékenységgel az adódó helyzetekben a teljes személyiség fejlesztése
- A gyermeki kíváncsiság, kezdeményező, kísérletező készség fenntartása
- A tanulási nehézséggel küzdő gyermekek hátrányainak csökkentése
- A spontán, játékos tevékenységekben megjelenő ismeretszerzés fokozatos átfordulása tudatos tanulási technikába

Felfogásunk szerint az óvodában megvalósuló tevékenységbe ágyazott tanulás egyaránt lehet spontán, önszabályozott, egyéni és társas, s ami a legfontosabb: örömszerző tevékenység.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánpótlás, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás;

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- A gyermekek életkori sajátosságainak, előzetes tapasztalatainak, ismereteinek figyelembevétele.
- A tanulást támogató tárgyi környezet, személyi állandóság, érzelmi biztonság megteremtése.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során a gyermekek előzetes élményeinek, tapasztalatainak, ismereteinek figyelembevétele.
- Megfelelő háttértudás, mintaadó magatartás, tervszerűség és spontaneitás egységének biztosítása.
- Élmény és tevékenységközpontú kezdeményezések útján a spontán tanulási lehetőségek biztosítása.
- Irányított megfigyelés lehetőségeinek biztosítása természetes, és szimulált környezet (szituációs játék kezdeményezésével, tapasztalati lehetőségek megteremtésével)
- Az óvodapedagógus feladata a tevékenységbe ágyazott tanulás irányítása
- A pozitív énkép kialakulásának támogatása személyre szabott, pozitív értékeléssel.
- Sokrétű ismeretszerző és tájékozódó tevékenységek, helyzetek megszervezése a játéktevékenységekben belül.
- Komplex tevékenységrendszer megvalósítása, melyben a tevékenységek fejlesztő hatása egymást erősíti.

- Cselekvő aktivitás, közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, ismeretszerzés megszervezése
- Gyermeki kérdésekre, kísérletezésre épített tapasztalatszerzés megszervezése.
- Gyakorlati problémahelyzetek, kísérletezési lehetőségek létrehozása, és feladathelyzet kialakítása párhuzamos tevékenységi formákban.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Az óvodai nevelés egyik részterülete az iskolára való felkészítés. A gyermekekben ki kell alakítani azokat a tulajdonságokat, készségeket, melyek alkalmassá teszik őket az iskolai életformához való alkalmazkodásra.

Az óvodában a tanulás spontán, és a nevelési célok elérése érdekében szervezett tevékenységekben valósul meg. Elképzelésünk szerint a tanulás a pedagógusnak a gyermeket ismerő, értő és fejlesztését célzó pedagógiai ráhatása.

A tevékenység, a megismerés vágya ösztönzi a gyereket a tapasztalatszerzésre - ez a tanulás alapja. Felfogásunk szerint a nevelési folyamat egésze valójában tanulás is, hiszen spontán, vagy irányított módon ismeretekhez jut általa a gyermek, azokat játékkal, gyakorlással bevési, megőrzi. Minél több oldalról, minél több érzékszerv bevonásával foglalkoztatjuk a gyermeket, annál maradandóbbak lesznek tapasztalatai. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni fejlesztő értékeléssel segíti a gyermeki személyiség kibontakoztatását.

Az intellektuális fejlesztésben a helyes arányokat szerintünk az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból és egyéni sajátosságaiból adódóan kell meghatároznunk, ismerve érzékelési, észlelési, megismerési fejlettségüket, kíváncsiságukat, tanulásra való hajlandóságukat. Azt kell elérnünk, hogy önként és örömmel vegyenek részt a tapasztalatszerzés, megismerés élményeiben. A követelményeket is egyrészt életkorhoz, másrészt egyéni fejlettségi szinthez igazítjuk. Fontosnak tartjuk a fejlődésben lemaradók felzárkóztatását és a tehetséges gyermek figyelemmel kísérését egyaránt.

Sikerkritériumok

- Jártasságuk, képességük révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodás szintjére.
- Társaikkal együttműködve egymást segítve részt vesznek tanulási folyamatban.
- Képessé válnak a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Eljutnak a pontos valósághű észleléshez, amelynek segítségével ismereteik megalapozottá válnak.
- A tanulási folyamat hatékonysága, nem a gyerekcsoport összteljesítményén, hanem az egyes gyerekek fejlődésének ütemén mérhető.
- Az egyéni differenciált fejlesztés hatására képessé válnak az iskolai élet megkezdésére

6. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési

évig óvodai nevelésben vehet részt. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.” [2011. évi CXCV. törvény 45. § (2) bek.]

Az óvodáskor végére a gyermekeknek el kell érniük az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem elhanyagolható.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de továbbra is az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából abban a nevelési évben, amikor tanköteles korba lép, diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- A gyermekek eljutnak az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányaik, és megkezdődik a fogváltás.
- Testük arányosabb, teherbíróbb, mozgásuk összerendezett, harmonikusabb.
- A térbeli mozgásuk fejlett, kialakult a testséma.
- Jó a mozgáskoordinációjuk és a finommozgásuk.
- Eszközkezelésük biztos, szem-kéz, szem-láb koordinációjuk fejlett.
- 3 ujjas ceruzafogásuk kialakult.
- Laterális dominancia kialakult.
- Képesek a mozgásuk, a viselkedésük, és a testi szükségleteik szándékos irányítására.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Érdeklődésük nyitott a világ felé, a tanuláshoz szükséges képességek kialakultak.
- Érzékelés, észlelés, differenciálás (téri, vizuális, akusztikus), mozgásfejlettség, a testséma kialakul, megfigyeléseik pontosak.
- Önértékelésük reális.
- Az önkéntelen bevésés, felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, nő a figyelem tartalma, terjedelme, megosztottá, átvihetővé válik. A cselekvő szemléletes és a képi gondolkodás mellett megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Folyamatosan kommunikál megfelelő tempóval, hangsúllyal, mondat szerkezettel, mondatfajttal, tiszta magán- és mássalhangzójelzéssel, gondolatait mások számára érthető formában kifejezi
- Képesek végighallgatni társaikat és a felnőtteket, megértik mások mondanivalóját.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és a környezetéről /név, lakcím, szülei foglalkozása, napszakok, a gyalogos közlekedés szabályait ismeri és alkalmazza, ismeri szűkebb lakóhelyét, környezetében élő növényeket és állatokat, azok gondozását, védelmét, természetvédelem, öltözködés és az időjárás összefüggéseit/, elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, melyek a természet és a társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Segítségként használt programok: Drámajátékok, drámafoglalkozások

Szociális érettség:

- Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre. A gyermekek viszonya a felnőttekhez elfogadó, együttműködő.
- A közösségben alkalmazkodó, segítőkész, igényli az együttlétet, a csoport szívesen elfogadja.
- A gyermekek képessé válnak a szabályok elfogadására, szükségleteik késleltetésére.
- A feladattudatuk kialakulóban van, ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Feladatvégzésben a kitartás, az önállóság, a megfelelő munkatempó, és az önfegyelem jellemző rájuk.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A tanköteles korba lépő kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

7. Gyermekvédelem az óvodában

Óvodai gyermekvédelmi munkánkat alapvetően a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény és a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendeletben foglaltak határozzák meg.

A gyermekvédelem lényege, hogy megelőzze, elhárítsa, enyhítse azokat az ártalmas környezeti tényezőket, amelyek gátolják a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését.

A preventív gyermekvédelem legfontosabb intézménye az óvoda. Fontos feladata az óvodának az egyenlő hozzáférés biztosítása. A gyermekek életük jelentős részét itt töltik, így fejlődésük minden hiányossága, zavara megjelenik az intézményben.

Az óvodai gyermekvédelem célja olyan környezetet teremteni a gyermek számára, mely elfogadja, személyiségét tiszteletben tarja, fejlődését elősegíti.

A gyermekvédelmi tevékenység célja:

- A gyermekek testi- lelki egészségének megóvása, a családi nevelést kiegészítve
- Általános prevenciós tevékenységek az intézményt körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében.
- A másság elfogadása, elfogadtatása másokkal is.
- A hátrányos helyzetű gyermekek felmérése
- A veszélyeztetett gyermekek feltárása, típusának mérlegelése, ez alapján, pedig a további teendők kidolgozása.
- Problémák feltárása, kezelése, megoldásokra való törekvés a gyermeki jogok érvényesítése

Óvodapedagógusok feladatai:

- A prevenciós program keretein belül a gyermeki-szülői jogok megismertetése, illetve érvényesítése az óvodában.
- Biztonságos, nyitott óvodai környezet kialakítása.
- Bizalommal teli kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A családok helyzetének tapintatos feltárása.
- Rendszeres kapcsolattartás az érintett gyermekek szüleivel.
- A gyermekvédelmi felelős tájékoztatása minden gyermeket veszélyeztető körülményről, ami jelzőköteles lehet.
- Családlátogatás, visszatérő családlátogatás az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelőssel vagy az intézményvezetővel közösen.
- A gyermek veszélyeztetésére tekintettel javaslatot tesz az alapellátásra, illetve szükség esetén a gyermek védelembevételére.
- A támogató, segítő szervezetekkel és intézményekkel az óvodai gyermekvédelmi felelősen keresztül tervszerű, folyamatos és rendszeres kapcsolattartás.
- Együttműködés a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ szociális szakemberével, akik egyének és családok számára, valamint a gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő szolgáltatásokat nyújtanak.
- Kapcsolattartás az óvodai szociális segítővel.
- Részt vesz a csoportjába járó gyermek esetében, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett esetmegbeszélő értekezleteken
- Gyors, pontos, szakszerű ügyintézés; szükség esetén külső segítség biztosítása.
- Az igazolatlan mulasztásokkal kapcsolatos teendők (szülők értesítése, jelzés továbbítása) a jogszabályban meghatározottak szerint.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatvédelem, titoktartási kötelezettség betartása

Óvodai gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Képviseli az intézményben a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat
- Szervezi, irányítja és elősegíti a gyermekvédelmi feladatokat
- Feladata a családdal pedagógussal együtt működve, hogy kiküszöbölje, a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédje őket testi, lelki, erkölcsi károsodástól
- Segíti az óvónőket a gyermekeknél felmerülő problémák megoldásában
- Nyilvántartást vezet a gyermekvédelmi intézkedés hatálya alatt álló gyermekről, és folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel és megszüntetés okait

- Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét, ezt a feladatot a csoport óvónőivel végzi
- Szükség esetén családlátogatásokat végez az óvónőkkel együtt
- Szükség esetén részt vesz a Napraforgó Gyermejkölési Központ Családsegítő Szolgálat által szervezett esetmegbeszélő értekezleteken, és javaslatival segíti a probléma megoldását.
- Részt vesz, Napraforgó Gyermejkölési Központ Családsegítő Szolgálat által szervezett szakmaközi, és prevenció értekezleteken, és annak tapasztalatit megosztja az óvodapedagógusokkal
- Javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra
- Elkészíti a gyermekvédelmi munkatervet és a beszámolót a nevelőtestület felé
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében
- Gyermekvédelmi felelős az intézmény vezetőjének megbízásából koordinálja az óvodapedagógusok gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatait, segítséget nyújt a szülők számára.

8. Integrált nevelés

Esélyegyenlőség elve

„A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.” (A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX. törvény 47. § (1) bekezdés)

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít. (A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX. törvény 45. § (2.a) bekezdés)

„Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosult. A fejlesztő pedagógiai ellátás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.” (15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet)

Különleges bánásmódot igénylő gyermek nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint:

- a) sajátos nevelési igényű gyermek
- b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- c) kiemelten tehetséges gyermek
- d) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint)

Óvodánk Alapító Okiratában megfogalmazottak szerint befogadjuk, a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján ellátjuk a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX. tv.4.§25 pontja alapján:

- a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő
- érzékszervi,
- értelmi vagy
- beszéd fogyatékos,
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő, többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekeket.

8.1 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (BTMN, SNI, HH és HHH gyermekek ellátása)

Az óvodapedagógus feladata kiemelt figyelmet különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetén:

- A másság elfogadása, tiszteletben tartása, a másságot elfogadó környezet megteremtése.
- Figyelmeztető jelek észrevétele, okok feltárása.
- Szükség esetén a Pedagógiai Szakszolgálat segítségének kérése. Beutaló megírása.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, segítségnyújtás, tanácsadás.
- A gyermek aktuális fejlettségi állapotáról a szülők reális, korrekt tájékoztatása.
- Szakemberek bevonása (óvoda pszichológusa, fejlesztőpedagógus stb.), folyamatos kapcsolattartás, együttműködés.
- A tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozások biztosítása.

A fejlesztőpedagógus feladatai beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek esetén:

A fejlesztő tevékenység célja:

- A fejlesztő óvodapedagógusi munka olyan pedagógiai tevékenység, amely a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztését, ill. a sérült funkciók javítását, az esetleges hiányzó funkciók pótlását szolgálja.
- Megelőzi, vagy csökkenti azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés, vagy egyéb okok miatt keletkeznek a gyermeknél, megváltoztatja a kialakult negatív motivációkat, csökkenti a viselkedési zavarokat, megelőzi a neurotikus tüneteket, melyek a már esetlegesen elszenvedett sorozatos konfliktusok és frusztrációk miatt kialakulhatnak.

A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre:

A fejlesztőpedagógus feladatai beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek esetén:

- diagnosztikus tevékenysége csak a képzései során elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki
- a diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket speciális szakemberhez köteles irányítani
- tevékenységét más szakemberekkel (óvodapedagógus, logopédus, pszichológus stb.) összehangoltan végzi;
- a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért felelős.

A közoktatás egyik legnehezebb, megoldásra váró akadály a tanulók eltérő képességeihez történő alkalmazkodás, a differenciált tanítás és tanulás megszervezése. Ez a szükséglet hívta életre a fejlesztő pedagógiai tevékenységet.

A fejlesztőpedagógia azokkal a gyerekekkel foglalkozik, akik ép intellektussal rendelkeznek, mégis fejlődésük során valamely területen elmaradnak az életkorukban elvárható szinttől.

A gyógypedagógus feladata:

- Folyamatos kapcsolattartás az óvodapedagógussal, az óvodába járó gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- Tanulási nehézség gyanújánál a gyermek képességeinek előzetes felmérése, mely a szakértői vélemény megírását segíti.
- Segít megírni a Szakszolgálathoz intézett vizsgálati beutalót.
- Segít a szülő tájékoztatásában.
- Szakvélemény alapján egyéni fejlesztési tervet készít, a terv alapján az előírtak szerint rendszeresen vezeti a foglalkozásokat.
- A tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztése, ill. a sérült funkciók javítása, az esetleges hiányzó funkciók pótlása.
- Prevenció (megelőzés): A szenzitív periódusban alkalmazható támasznyújtás az éppen fejlődő pszichikus struktúrák kibontakoztatása és a begyakorlást segítő környezet kialakítása.
- Megelőzi, vagy csökkenti azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés, vagy egyéb okok miatt keletkeznek a gyermeknél, megváltoztatja a kialakult negatív motivációkat, csökkenti a viselkedési zavarokat, megelőzi a neurotikus tüneteket, melyek a már esetlegesen elszenvedett sorozatos konfliktusok és frusztrációk miatt kialakulhatnak.
- A foglalkozásokon alapvető tevékenységünk a játék, hiszen a gyermeknek ez az elsődleges tevékenysége, ezen keresztül ismeri meg a világot, fejlődik személyisége, képességei.

A pszichológus feladata:

- Megfigyeléseket, előszűréseket végez a társas kapcsolatok, a magatartási, viselkedési és tanulási problémák, az iskolaérettség, a tehetség feltérképezésére.
- Figyelembe veszi az egyéni fejlődési ütemet, a hátrányos helyzetet, a sajátos nevelési igényt, pszichológiai megsegítést végez, szükség esetén közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.
- Segíti az óvodapedagógus és a fejlesztőpedagógus munkáját.
- Segít a szülőkkel való hatékony kommunikációban.
- Szükség esetén előkészíti a gyermekek szakellátásba történő irányítását.
- Pszichológiai ismeretei alapján speciális gondoskodással befolyásolja a gyermekek fejlődését.
- Az SNI, BTMN diagnózissal, szakvéleménnyel rendelkező gyermekek óvodai integrációját segíti. Egyénre szabott módszerekkel, a gyermekek pozitív tulajdonságait erősítve részt vesz a nevelésben, a csoportokban folyó tehetséggondozásban.

Várható fejlődés jellemzői:

Az óvodai fejlesztéshez elvárható, hogy a gyermek ne veszélyeztesse sem saját, sem társai egészségét, testi épségét.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a tevékenységterületekhez megfogalmazott kritériumok.

8.2 A tehetséges gyermek

A 2011. évi köznevelési törvény a különleges bánásmódot igénylő tanulók körébe vonja a tehetséges gyermekeket, fiatalokat, elismerve azt, hogy a nevelési folyamatban a hátrányos helyzetű, a tanulási nehézséggel/zavarral küzdő tanulók mellett a kiemelt képességű, tehetséges gyermekek is egyéni adottságokkal rendelkeznek, ebből fakadóan sajátos szükségleteiknek és adottságaiknak megfelelő bánásmódot igényelnek.

„A tehetség alatt egy olyan komplex, nem egységesen definiálható tulajdonságcsoporthoz tartozunk, amely legáltalánosabban valamely, társadalmilag hasznos tevékenységnek az átlagosnál magasabb színvonalú elvégzésére tesz képessé” (Herskovits, 2005).

„A tehetség nem egyszerűen a képességek kiemelkedő volta, hanem sajátos attitűd és viszonyulás, amelynek alapja, a kiemelkedő teljesítményhez vezető szokásostól eltérő észlelést és reakciómódot adó különleges idegrendszer.” (Gyarmathy, 2010; 221. o.).

Az óvodai nevelésben a gyermekek életkorából adódóan tehetségkezdeményekről beszélünk. Felismerésük, bátorításuk fontos feladat, amely a gyermekekkel foglalkozó pedagógusoktól speciális felkészültséget igényel.

Az óvodapedagógus feladata:

1. magasabb szintű kognitív ismeret átadás és kérdezés,
2. tématerv módosító stratégiák ismerete,
3. speciális fejlesztési stratégiák alkalmazása,
4. diagnosztikus értékelés,
5. tanácsadási lehetőségek kiaknázása.

A tehetségesnek mutakozó gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusra jellemző:

<ul style="list-style-type: none">○ érettség○ tapasztalat○ magabiztosság○ magas szintű intelligencia○ a szakma iránti érdeklődés○ magas teljesítményigény○ igény a fejlődésre	<ul style="list-style-type: none">○ kreativitás○ képzelőerő○ humorérzék○ kapacitás a többletmunkára○ hit az egyéni eltérésekben.○ a tehetséges gyermekek iránt nyitottság és tolerancia
---	--

A tehetséggondozás komplex feladat. Fel kell ismerni a gyermek kevésbé erős oldalait is, és a harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődés érdekében ezt az oldalt is támogatni kell. Ezen kívül a gyermekek törekvése, hogy a többiekhez hasonlóak legyenek, ugyanakkor megőriznék különlegességüket, folyamatos feszültséget eredményez. Ennek oldása tudatos, tapintatos eljárást igényel.

Az érintett szülőkkel szoros együttműködés szükséges, hogy felkészülhessenek arra, hogy az esetlegesen akadályokkal, veszélyeztető helyzet kialakulásával kell számolniuk: (pl. az unalomból fakadó magatartási problémák)

A hatékony munkája nyomán a tehetséggondozás jellemzője, hogy

○ az egyéni sajátosságokat tiszteletben tartja, ○ az egyéni fejlődést közvetetten a környezeti változók által támogatja,	○ tevékenységre és nem teljesítményre irányul, ○ módszertani sokféleségre épül, ○ erősíti az önálló és társas tevékenységet.

8.3 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek ellátása

A 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor a köznevelési intézmény felügyelete alatt áll, az intézmény speciális ellátást biztosít 2021.szeptember 1-től.

A gyermek szülőjének vagy más törvényes képviselőjének kérelmezni kell az ellátást. Az intézményeknek az ellátást a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján kell biztosítani.

A nevelési-oktatási intézmény vezetője a fenti feladat ellátását olyan pedagógus, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján (a NOKS-nak legalább érettségi végzettséggel kell rendelkeznie), biztosítja, aki az OH által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén vett részt, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy az iskolaorvos vagy iskolavédőnök útján biztosítja.

A pedagógus vagy nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja elvégzi a;

- a vércukorszint szükség szerinti mérését,
- szükség esetén, orvosi előírás alapján az előírt a szükséges mennyiségű inzulin beadását.
- Rosszullét esetén az intézmény vezetője általkészített speciális eljárási rend (az Eütv. szerint) szerint történik a diabéteszes gyermek ellátása.
- szülővel az egyéni ellátási megállapodás kialakítása, rögzítése

Szülői kérvény: Eütv.15.§ (5) Az invazív beavatkozásokhoz és a 197. § szerinti önkéntes gyógykezelésbe vételhez a beteg írásbeli nyilatkozata szükséges.

Jogszabályi háttér: 2021. évi LII. törvény egyes köznevelést érintő törvények módosításáról

9. Az Óvoda kapcsolatai és a kapcsolattartás formái

Az óvoda összetett feladatai révén a közoktatási rendszer láncszemeként kapcsolódik a társadalmi környezethez.

Nevelőtestület, nevelőközösség

Az nevelőtestület tagjai a jó gyakorlatokat megosztják egymással, egyéni kiemelkedő területeiken szerzett tudásuk, tapasztalatuk szerint, ezzel is bővítik kollégáik ismereteit (Mozgás, Ének-zene, Vizuális- és Digitáliskultúra, Drámapedagógia, Környezet - Fenntarthatóság, Matematika, Fejlesztőpedagógia területein.

A Gyógypedagógus és pszichológus nagymértékben segítik az óvodapedagógusok munkáját

A kapcsolattartás elsődleges célja a prevenció, a gyermekeket érő ártalmak kiszűrése, megelőzése, valamint a gondozás.

- Segítséget nyújthat az információgyűjtésben, a problémák diagnosztizálásában, valamint a konkrét segítségnyújtási formák kidolgozásában.
- A gyógypedagógus csoportban és egyénileg is fejleszt a rábízott gyermekeket

9.1 Óvoda és család

A családban folyó nevelés meghatározza a gyermekek életét. Az óvodai nevelés kiegészíti, illetve folytatja ezt, illetve tapintatosan, körültekintően, a családok önállóságát és jogait figyelembe véve megpróbálja segíteni. A napi kapcsolat mellett újabb lehetőségeket kínál programunk. Az értékteremtés és hagyományörzés megerősíti, közösséggé kovácsolja az óvodát és a családot, és új megerősítő szerepbe helyezi a család elsődleges és biztonságnyújtó szerepét.

Feladat: Olyan kapcsolatrendszer létrehozása, amelyből mind a család, mind a gyermek, mind az óvodai nevelő közösség meríthet, védő, óvó, segítő támaszt kap.

Kapcsolattartás formái:

- Szülőkkel: napi találkozások, fogadó órák, szülői értekezletek, nyílt napok, közös ünnepek, telefon, e-mail
A nyílt napok alkalmával a szülők bepillantást nyernek az óvoda mindennapjaiba, illetve bekapcsolódhatnak a napi tevékenységekbe.
A szülői értekezletek, fogadóórák rendszeres időpontjait a nevelő testület az éves munkatervben rögzíti.
- Szülői Szervezettel: értekezletek; telefon, e-mail

Alapelvek	Óvodapedagógusi feladatok
– Nyitott, segítőkész nevelőtestület	– Családi nevelés tapintatos segítése
– Egyenrangú partnerkapcsolat	– Közös célkitűzések; a kapcsolatot a család, a gyermek és az óvoda érdekeinek alárendelve
– Bizalomteli, őszinte óvodai légkör	– Megfelelő kapcsolatteremtés lehetősége
– Egyéni sajátosságok, nézetek, vélemények figyelembevétele, elfogadása	– Az egyes családok nevelési felfogását figyelembe veszi
– Egyenletes kapcsolattartás	– Folyamatos információcsere és rendszeres közös program
– Pedagógus etikája, erkölce, nevelőközösség etikája	– A gyermek, szülő, nevelő munkát segítő dajka személyiség-jogainak tiszteletben tartása, az ember tisztelete

9.2 Intézményünk és a segítő intézmények, munkatársak együttműködése

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

• A bölcsőde, óvoda és az iskola

A Bölcsődéből az óvodába történő zökkenőmentes átmenet segítése érdekében az Egyesített bölcsőde munkatársaival jó kapcsolatot ápolunk. Tartalma

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a környező iskolákkal, ahová a tapasztalatok szerint nagycsoportosaink

beiratkoznak. Szorosabb kapcsolatot a Batthyány Ilona Ált. Iskola és az Arany János Ált. Iskolák pedagógusaival ápolunk, kölcsönös óralátogatások, értekezletek formájában.

A kapcsolattartást az óvodai nevelőmunka szerves részének kell tekintenünk. az óvodapedagógusok feladata.

- Óvoda és a közművelődési intézmények

A kapcsolattartás az óvodapedagógusok feladata.

A XVI. ker. Corvin Művelődési Ház, kerületi színházak, múzeumok, Tanyaudvar, Zene iskola, Kreisz Mária Alapítvány kínálatából úgy kell válogatni, hogy programjai elősegítsék, színesítsék a gyermekek nevelésének, élményszerzésének sokoldalú megvalósulását.

A gyerekek esztétikai élményeire építve formálják kulturált magatartásukat, fejlesszék érdeklődésüket, kíváncsiságukat és tevékenységi vágyukat.

- Óvoda és a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat és tagintézményei

A problémák észlelése, feltárása alkalmával felvesszük a kapcsolatot és hatékony folyamatos kapcsolattartásra törekszünk.

Kapcsolattartás formái

- írásban szakértői vizsgálat iránti kérelmet nyújtunk be csoportos és egyéni vizsgálatokat követően
- Telefonon esetmegbeszéléseket tartunk
- Értekezleteken veszünk részt (az aktualitások, az adott helyzetek a gyermekeket érintő problémák megbeszélése érdekében)

Az óvoda a Pedagógiai Szakszolgálathoz küldheti a gyermeket, ha értelmi, vagy magatartásbeli problémát lát.

A Szakszolgálat Szakértői véleményben válaszolnak az adott gyermeket érintő mérési eredményekről, diagnosztizálnak.

- javasolhatja a gyermek fejlesztő-iskolába küldését, felmentését az iskolakezdés alól
- meghatározhatja a további szakértői vizsgálatot
- előírhatja a gyermek fejlesztéséhez szükséges területeket, óraszámokat és iránymutatást ad az óvodapedagógusoknak.

- Óvoda és a Napraforgó Család- és Gyermejkölési Központ

- Az óvodapedagógusok jelzést adnak a gyermeket és családot érintő probléma esetén,
- állandó kapcsolatot tartanak a kijelölt családgondozóval a védelembe vett eseteknél.
- esetmegbeszéléseken vesznek részt a gyermekjóléti szolgálat szakembereivel, rendszeresen értekeznek a szociális segítővel.

- Óvoda és a logopédus

Állandó kapcsolattartásra törekszünk. Rendszeresen foglalkozik szakember a megkésett beszédű és beszédhibás gyerekekkel. A szülőket is ösztönöznünk kell a gyerek érdekében a kapcsolatfelvételre és az aktív szerepvállalásra.

- Óvoda és az orvos, védőnő

A kölcsönös tapasztalatcsere rendszeres az orvos, védőnő az óvodapedagógusok között. A védőnő rendszeresen látogatja az intézményt, a felmerülő problémák esetén segítséget nyújt. A gyermek fogorvos rendszeresen ellenőrzéseket tart, és felhívja a figyelmet az esedékes

kezelésekre. A gyermekorvos igény esetén felvilágosítást tart a speciális ellátást igénylő gyermekek kapcsán

- Óvodapedagógus és utazó gyógypedagógusok, szakemberek kapcsolata

Az utazó gyógypedagógusok végzik a gyermekek speciális képességfejlesztő foglalkozásait, az óvodapedagógus munkájának speciális megsegítését.

Az óvodapedagógus feladatai kibővülnek az integrált nevelés megvalósítása során azáltal, hogy kapcsolata a gyermekeken túl kiterjed a szülőkre és a kapcsolódó szakemberekre.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a másságot elfogadtassa csoportjában a gyerekekkel és szülőkkel egyaránt.

A szakemberekkel a kapcsolat felvétele az óvodavezető, a folyamatos kapcsolattartás az óvodapedagógus feladata.

- Óvoda és a nevelésen kívüli programok, szakkörök

A Pedagógiai Program minél magasabb szintű megvalósításának elérése érdekében a lehetőséget adunk olyan programok lebonyolítására, melyek a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését segítik, a szülők igénye szerint.

A szolgáltatásokra a jelentkezés önkéntes, egyénileg szabadon választott. A szervezési, folyamatokat az óvodapedagógusok végzik.

Erkölcsei nevelést támogató Hittan foglalkozások, Mozgásfejlesztést segítő programok, Matematikai, logikai készséget elősegítő szakkörök, Ének-zene, tánc készséget fejlesztő tevékenységek stb.

- Óvoda és az alapítvány

A Cinkotai Huncutka Óvoda Alapítványa az óvodával és a szülői szervezet együttműködésével segíti a közös programok megvalósulását. Elősegítik a gyermekek részére szervezett fejlesztő hatást jelentő különórák, szakkörök létrejöttét.

10. Az ellenőrzés, értékelés rendszere

Az óvodavezető a munkáltatói jogokat gyakorolja az óvodában köznevelési foglalkoztatási jogviszonyban, munkaviszonyban állóknál. Az intézményvezető felett munkáltatói jogkört gyakorol a Budapest Főváros XVI. Ker. Önkormányzat.

Az intézmény szakmai szempontból önálló.

Az óvodavezető az intézmény szakmai munkájának egyszemélyi felelőse.

Hatáskörébe tartozik:

- A költségvetésből és egyéb forrásokból a működtetés és a fejlesztés,
- személyi és tárgyi feltételek biztosítása

Óvodavezető feladata

- Az óvodai nevelőtestület vezetése, a pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése, értékelése, jogszabályok, rendeletek betartásával a zökkenőmentes működés biztosítása.
- Az érdekképviselői szervekkel, fenntartóval, PSZI-vel, Nevelési Tanácsadóval, szakmai szervezetekkel való együttműködés.
- Az SZMSZ-ben a vezetésre vonatkozó pontok betartása.

Az óvoda ügyvitele.

- Az óvodavezető helyettesek a vezető közvetlen munkatársai.
- Az SZMSZ-ben rögzítettek szerinti feladatmegosztásban látják el feladataikat.

Szakmai munkaközösség

- Az intézményben szakmai munkaközösség működik - munkaterv szerint. Tagjai óvodapedagógusok.
- A megjelölt témában tervező, elemző, értékelő tevékenységben vesznek részt a tagok.

Szülői szervezet

- Köznevelési törvényben meghatározott jogaik gyakorlása és kötelességeik teljesítése érdekében munkaközösséget hoztak létre.
- Az SZMSZ-ben meghatározottak alapján működik.
- A szülők képviselőivel az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

10.1 Óvodai csoportok és a gyermek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

Legfontosabbnak tartjuk a gyermekek folyamatos megfigyelését, megismerését. Ezért minden gyermek fejlődéséről feljegyzést készítünk. A csoportban dolgozó két óvodapedagógus megegyezés szerint vezeti a megfigyelési naplót. A feljegyzések alapján fejlesztik a gyermekeket, foglalkozik velük a logopédus, vagy küldjük szakértői bizottság vizsgálatára. A fejlesztéseknél fő szempont, hogy természetes közegben, játék közben történjék a fejlesztés, egyes esetekben a gyermeket egy időre kiemeljük a csoportból, egyénileg foglalkozik vele az óvodapedagógus, a gyógypedagógus.

Porkolábné dr Balogh Katalin: „Kudarccal az iskolában” című könyve alapján a nevelőtestület tagjai által szerkesztett személyiségi lapokat alkalmazzuk a gyerekek megfigyelésére, értékelésére.

Egy éves intervallum értékelése során megfogalmazzuk, hogy

- az óvoda alapvető feladata az egészséges életmód biztosítása, a gyermekek szocializációja, esztétikai és értelmi nevelése megvalósulnak-e.
- a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett fejlesztő hatások

Pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott fejlesztési eljárások folyamatos dokumentálást kívánnak:

- Az óvoda éves munkaterve
- Csoportok tervező munkája:
 - nevelés és tanulás tervezése
 - napi feljegyzések
 - felvételi és mulasztási napló, étkezők nyilvántartása
 - Személyiségi lapok vezetése

Az óvodai élet folyamán a különböző korcsoportokban a fejlődés mérését a személyiségi lapokban rögzítjük.

Ellenőrizzük, hogy az életkorának megfelelő fejlettségi szintet teljesítette-e, majd személyre szabott fejlesztéssel korrigáljuk az eltéréseket, hogy az óvodáskor végére a sikerkritériumnak megfeleljenek.

11. A pedagógiai program érvényességi ideje, illetve felülvizsgálata

Óvodánk Pedagógiai Programjának a vonatkozó jogszabályi környezethez mindig illeszkedőnek kell lennie. Ezért, a felülvizsgálatot, törvényi változások esetén megteesszük,

illetve a szükséges módosításokat elvégezzük a jogszabályban meghatározott érintettek egyetértési, véleményezési jogának érvényesülése mellett.

12. A pedagógiai program nyilvánossága és elérhetősége

Pedagógiai programunk az óvoda honlapján elérhető, illetve nyomtatott formában az óvoda könyvtárában hozzáférhető az érdeklődők számára.

13. Irodalomjegyzék

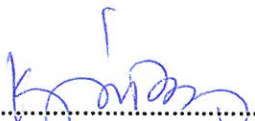
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 1. melléklet Hatályos: 2025. 04. 22. –
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2012. évi CXXIV. Törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 275/2019. (XI. 21.) kormányrendelet
- 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet „Melléklet” Bevezető rész 1. c) pont
- 2003. évi CXXV. törvény az „Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról”
- 1997. évi XXXI. törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”
- 149/1997 (IX.10.) Kormányrendelet a „Gyámhatóságok valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról”
- 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a „Nevelési-oktatási intézmények működéséről” és módosításai
- 20/B. § a) gyermek fejlődésének nyomon követése
 - b) ennek dokumentálása, fejlesztési terv készítése, szülők tájékoztatása
- Vegyes rendelkezések: 39/D, 39/E képesség-kibontakoztató felkészítés, óvodai személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program)
- 2/2005. (III.01.) OM rendelet a „Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve” kiadásáról
- Az 1989-es ONP vizuális nevelésre vonatkozó részeinek ismertetése és elemzése (Budapesti Tanítóképző Főiskola Vizuális Nevelési Tanszék. 1993.)
- Az Óvodai Nevelés Programja (Országos Pedagógiai Intézet 1989.)
- Az óvodai vizuális nevelés módszertana jegyzet. (Budapesti Tanítóképző Főiskola Vizuális Nevelési Tanszék 1993.)
- Bartha Árpád: A játék (Tárogató kiadó 1994.)
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok
- Dr. Polc Alain: Pszichológiai tanulmányok
- E.T. Hall: Rejtett dimenziók
- Erika Landau: A kreativitás pszichológiája
- Fábián-Laminé: Biztos minőség-Minőségbiztosítás az óvodában
- Forrai Katalin: Ének az Óvodában (Zeneműkiadó, 1977.)
- Herbert Read: A nevelés harmadik királysága (Tankönyvkiadó 1964.)
- Kapitány Ágnes-Kapitány Gábor: Rejtjelek. (Szorobán kiadó 1993.)
- Labáth Ferencné: Anyanyelvi nevelés alapjai (Labáth Ferencné 2009.)
- Minősített Óvodai Program: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program (Országos Köznevelési Intézet)
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan. (Országos Köznevelési Intézet)
- Nagy Jenőné: Óvodatükör
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában

14. Pedagógiai program legitimációja

Nevelő testület véleménye

Cinkotai Huncutka Óvoda (1164. Vágás utca 54; 1164 Budapest Ostoros u. 6-8; 1164 Budapest Jövendő u. 2/b;) Pedagógiai Programját az óvoda Nevelőtestülete 2025. augusztus 25.-én tartott nevelőtestületi értekezleten megvitatta és elfogadta.

.....
intézmény igazgatója

.....
jegyzőkönyv vezetője

Szülői Közösség véleménye

Cinkotai Huncutka Óvoda (1164. Vágás utca 54; 1164 Budapest Ostoros u. 6-8; 1164 Budapest Jövendő u. 2/b;) Pedagógiai Programját az intézmény szülői közössége a 2025. augusztus 27.-én tartott értekezletén megismerte, véleményezési jogával élt.

.....
Szülői Közösség Elnöke

